18ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1144 Գ ԹՈՒԼԻՍ

ՇԱԲԱԹ 19 ՄԱՐՏ/1 ԱՊՐԻԼ 1908

26 ՄՈՒՇԱՐԻԷՍ 1323 19 ՄԱՐՏ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՄ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւր Ալի ճաւտէպ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն արուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزیتهدر
صاحب امتیازی : اوهانیس قرجه
ادارهخانهسی باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	100 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	15 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ժամանցանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ԻՆՔՆԱՀԱՒԱՆ ԱՄՈՒՐԻՆԵՐՈՒ ԱՁՔԵՐԸ

Երիտասարդութիւնը ընութեան թանկագին մէկ շնորհն է, զոր եթէ մարդ գիտայ օգտակարապէս գործածել, արդէն իսկ ապահոված կ'ըլլայ նախանձելի կեանք մը։ Երիտասարդը կրնայ ասանը չորս կամ աւելի ժամեր ալխատիլ, առանց ծանր յոգնութիւն զգալու, կրնայ օրերով ճամբայ քալել, առանց ուժասպառ ըլլալու, կրնայ նրուազ անուդով ապրիլ, առանց առողջութիւնը վրայ տալու։ Կեանքի գարունը կը թոյլատրէ մարդուս այս ամէն զոհողութիւնները կրել, ինչ որ մեծ ազդակ մըն է անշուշտ երիտասարդին՝ ընտրած ասպարէզին մէջ յաջողելու եւ մրցակից ասարէցներն ու յոգնածները գլել անցնելու։

Այս առանձնաշնորհումներն ու տեսական գերազանցութիւնները սակայն ինքնասահութեան ոգի մը կը ներշնչեն երիտասարդներուն, որոնք խորհուրդ ու անձնապաստան՝ կը ձեռնարկեն ամէն գործի եւ բախտին կամ գրամագլուխին պակասը իրենց անձնական աշխատութեամբ ու գիշերային տքնութիւնով փոխարինելով վերջապէս կը խլեն յաջողութեան դափնին՝ տարեց մրցակիցներու ձեռքէն ու կ'սկսին օրամարհոտ ընթացք մը բռնել տարիքը առածներուն նկատմամբ ընդհանրապէս։

Ամէն բան իրենք գիտեն այլ եւս, եւ չկայ գործ մը որուն չկրնան խելք հասցնել, յանդգնութիւններ, մեծախօսիկութիւններ, իրարու կը յաջորդեն խօլ վազքով և չատեր եթէ կէս ճամբան դասալիք ըլլան իսկ, յաջողութեան հասած ուրիշներ, վերջնականապէս հաստատուած կը գոյացնեն թէ, ինչ որ իրենք կը դատեն, ուղիղ է և անվրէպ եւ թէ մէկու մը խրատին պէտք չունին իրենք, ինչ բանի համար ալ որ ըլլայ։

Ինքնավստահութեան այս ծայրայեղութիւնը առեւտրական միջավայրին մէջ ինչ արդիւնք որ ալ ունենայ, ընտանեկան կեանքին մէջ անդարմանելի աղէտներու դուռ կը բանայ յաճախ։ Երիտասարդը որ անգամ մը վարակուած է ես գիտեմի ախտով, երբ քիչ մը դրամ շահելէ ետք ամուսնանալու ձեռնարկէ, այս վերջին պարագային ալ իր դատատանով կ'ուզէ գործել, առանց կարեւորութիւն տալու փորձառուներու եւ նոյն իսկ ծնողաց ազդեցութիւններուն։

Աղջիկ մը կը ներկայացուի իրեն, վարպետ միջնորդի մը ձեռքով, որ յաճախ ծպտուած կ'ըլլայ բարեկամի մը կամ անշահախնդիր մէկու մը դիմակին տակ։ Երիտասարդը որ ամէն բան գիտէ և հասուն դատողութեան տէր կը նկատէ ինքզինք. նախ քննութեան բովէ մը կ'անցընէ օրիորդը և քանի՛ ընտանենայ ու տեսակցութիւնը առաջ տանի, նոյնչափ բարեմասնութիւններ կը գտնէ անոր վրայ։ Միջնորդը պարապ չկենար սակայն, ան ալ անուղղակի միջոցներով կը ջանայ առաջ վարել գործը միշտ գգուելով երիտասարդին հասուն դատողութիւնն ու ամէն բանի ձեռնհասութիւնը։ Եւ մեր ինքնահաւան պարոնը, առանց անգամ մը գէթ ուրիշի խորհուրդ հարցնելու, կուտայ որոշումը և ամուսնանալէ ետք միայն՝ անձնական տարբեր փորձառութեամբ կը հասկնայ թէ, ինք դեռ շատ բան սորվելու պէտք ունի. ընտանեկան կեանքին մասնաւորապէս իրենց անձնական աշխատութեամբ ու գիշերային տքնութիւնով փոխարինելով վերջապէս կը խլեն յաջողութեան դափնին՝ տարեց մրցակիցներու ձեռքէն ու կ'սկսին օրամարհոտ ընթացք մը բռնել տարիքը առածներուն նկատմամբ ընդհանրապէս։

Ամէն բան իրենք գիտեն այլ եւս, ոչինչ գործ մը որուն չկրնան խելք հասցնել, յանդգնութիւններ, մեծախօսիկութիւններ, իրարու կը յաջորդեն խօլ վազքով և չատեր եթէ կէս ճամբան դասալիք ըլլան իսկ, յաջողութեան հասած ուրիշներ, վերջնականապէս հաստատուած կը գոյացնեն թէ, ինչ որ իրենք կը դատեն, ուղիղ է և անվրէպ եւ թէ մէկու մը խրատին պէտք չունին իրենք, ինչ բանի համար ալ որ ըլլայ։

Ինքնավստահութեան այս ծայրայեղութիւնը առեւտրական միջավայրին մէջ ինչ արդիւնք որ ալ ունենայ, ընտանեկան կեանքին մէջ անդարմանելի աղէտներու դուռ կը բանայ յաճախ։ Երիտասարդը որ անգամ մը վարակուած է ես գիտեմի ախտով, երբ քիչ մը դրամ շահելէ ետք ամուսնանալու ձեռնարկէ, այս վերջին պարագային ալ իր դատատանով կ'ուզէ գործել, առանց կարեւորութիւն տալու փորձառուներու եւ նոյն իսկ ծնողաց ազդեցութիւններուն։

Աղջիկ մը կը ներկայացուի իրեն, նեկան բարեկրթութեան շնորհիւ շատով հմակրանքին կ'արժանանայ վարժուհիներուն և առաջին տարիէն իսկ կ'սկսի մեծ առաջդիմութիւն ցուցնել դասերուն մէջ։ Տարիները իրարու կը յաջորդեն, օրիորդը կը զարգանայ ֆիզիքապէս ու մտաւորապէս և կ'սկսի ամբիճանալ արդեսասական վերաբերում մը ածել ծնողներուն հանդէպ։ Խեղճ հայրը իր գործի մարդու սրատեսութեամբ կը նշմարէ հոգեկան փոփոխութիւնը զաւկին և վաղանցիկ տպաւորութիւն մը կարծելով այս երեւոյթը, հոգ չըներ, վստահ ըլլալով որ զաւակը դպրոցական շրջանն աւարտելէ ու իրական կեանքի մէջ մտնելէ ետք, շուտով պիտի կրնայ դատել իրերն ու մարդիկը իրենց ճշդութեան մէջ։

Եւ սակայն հակառակ ծնողական այս լաւատեսութեան, աղջիկը դպրոցական շրջանը աւարտելէ ետք, բոլորովին պաղ աչքով կը նայի ծնողաց՝ զանոնք անարժէք արարածներ նկատելով։ Ի՛նչ ընեն խեղճ ամուսինները, անանկ անբուժելի ցաւ մըն է օրիորդին այս ընթացքը որ թէեւ կը յուսահատեցնէ զիրենք, բայց ո՛և է մէկու չեն կրնար խոստովանիլ, վախնալով որ աղջկան անունն հանած ու տպագան խորտակած կ'ըլլան։ Ի՞նչ յուսերով աղջիկը վարժարան դրած էին և հիմա ի՞նչ կը տեսնէին։ Հայրը նոյն իսկ դրամագլուխէն ալ մաս մը բան խորելով զոհած էր զաւկին առջեւ, միշտ սա հաստատումն ունենալով թէ դրամին պակասը կրթութիւնը լիուլի պիտի լեցնէր։

Վերջապէս ներկայանք, օրիորդը դպրոցն ելլելէ ետք, ՝աղջէն ձախէն կ'սկսին զայն ամուսնութեան խնդրել, նկատելով որ գեղեցիկ է ու զարգացած, և պատուաւոր ընտանիքի զաւակ։ Թեկնածուներուն մէջ կը ներկայանան մէկ քանի հարուստ ու պատուաւոր սեղանաւորներ, ծնողքը հոգի կուտան այս իւղոտ պատառները ձեռքէ չհանելու համար, հմտագիտ փաստերով կ'սկսին առուելութիւնները թուել փեսացուներուն, որոնց ամէնուն կը պատասխանէ օրիորդը թէ։

—Երիտասարդը Մաքսիմ կարդացած է, Շէյքսպիրի երկասիրութիւնները աչքէ անցուցած է, Սթուարթ Միլի, Վոլթըր Սքոթի հեղինակութիւնները ծանօթ են իրեն։

Թշուառ հայրը պարապ տեղը կը ջանայ համոզել աղջիկը թէ, առանց այս Անգլիացի հեղինակները կարդացած ըլլալու ալ, կարելի է երջանիկ ամուսնութիւն կնքել և թէ՝ գործնական կեանքի մէջ չատ քիչ տեղ կը բռնեն այդ ընթերցումները։ Օրիորդը ամէն նոր թեկնածուի մասին խորհրդակցութիւններ կը կատարէ իրեն գաղափարակից օրիորդներու հետ, որոնք հաստատապէս կը վճռեն թէ, անկարելի է մարդ նկատել ո՛և է մէկը որ Անգլիերէն չի գիտեր, որ առտուան նախաճաշին կարագ էհ, հաւկիթ, կաթ և ամուշեղէն չուտեր, որ պիւֆթէքը, ռօզ պիֆը, Բրիտ Բրթիկը ճաշարաններու մէջ միայն կը լսէ։

Հայրը յուսահատ ու օրտաբեկ, կը լքէ աղջիկը, անգամ մըն ալ ամուսնութեան խօսք չըներ անոր և օրիորդը մտքի ամուսնութիւն մը ինքզինքը հաստատուն՝ փոխանակ դատարկ գլուխ մարդոց հետ կենակցելու տխուր հարկին ենթարկուելու։ Վերջապէս հմտատ թղակով գաղափարակիցի մը հետ ընտանեկան համերաշխ քոյր մը կազմել։ Եւ կ'ամուսնանայ տասը ոսկի ամսական առնող իր մէկ մտաւորականի հետ, որ պարզ պաշտեցեալ մըն էր վաճառատան մը մէջ։ Երկու գաղափարակից ամուսիններ մէկ քանի ամիս կ'ըմբոշխնեն հանգիստի կեանքը, առտուն իրիկուն գրականութեան վրայ կը խօսին, Շէյքսպիրի գործերուն թարգմանութենէն բաղդատութիւնը կ'ընեն։ Դեռատի տիկինը ձեռքը ամբիւղ մը առած անգլիական սիսթէմով գնումներ ընելու կ'ելնէ թաղին շուկան։ Առանց ամէնքը իրենց թարմութիւնը կը կորսնցնեն հետզհետէ և տարի մը ետք երբ զաւակ մ'ալ կ'ունենան, ախուր իրականութիւնը կուգայ կը պաշարէ զիրենք։ Երիտասարդը իր առած ամսականին մէկ քառորդով հազիւ կրնայ անձնական ծախքերը դոհացնել, և այս ամուսնութիւնն ալ կնքած է յուսալով որ անոր պիտի օգնէ իրեն, մինչեւ վստահար մարդը աղջիկը ունէն հանելէ ետք, անոր երեսը իսկ չէ նայած, քանի որ ծնողական կամքին հակառակ այնչափ արժանաւոր թեկնածուները ձգելով գնաց իր խելքովը կնքեց անհաշիւ ամուսնութիւն մը։

Անգլիական սիսթէմով հիմնուած այս սիրակցորդ ընտանիքին ելմտացոյցը քանի՛ նուազի, սէրն ալ նոյն համեմատութեամբ կը կրճատնէ իր գոյութիւնը։ Ալ հիմա ո՛չ գրականութիւնն է որ կ'զբաղեցնէ երկու ամուսիններ, ո՛չ տրամաբանութիւնը։ Իրարքանչիւրը իր կալաքը քաշելով կ'ուզէ տան մէջ և դժգոհանքները կ'սկսին ծայր տալ. միւս կողմէ ապրուստի նեղութիւնն ու խնայողութեան պէտքն ալ կը ծանրանայ և այնչափ ոսկեղի նիկ երազներով կնքուած մտաւորական ամուսնութիւնը կը խախտի հիմերէն։ Օրիորդը կը զղջայ իր ինքնահաւան ու անհնազանդ վարմունքին վրայ, բայց ուշ։ Խղճի խայթը այն ատեանն ծանր կ'ազդէ այս յամառ կնոջ վրայ, որ խոնարհեցնելով մեծամտութիւնը, ծնողացը կը դիմէ թախանձագին, և ներողամտութիւն կը խնդրէ։

Ասիկա ո՛չ մտացածին պատկեր մըն է և ոչ ալ չափազանցուած իրողութիւն մը. զուտ ճշմարտութիւն մը՝ զոր նոյնութեամբ ներկայացուցինք առանց բան մը յապաւելու կամ աւելցնելու։ Եւ սակայն ըսել չենք ուզեր թէ այս կարգի մասնիպար ամուսնութեանց ամէնքն ալ դժբախտ եզրակացութիւններու կը յանգին. ընդհակառակը ամուսնութեան մէջ փնտռուելիք առաջին պայմանը երկու ամոլներուն գաղափարակից ըլլալն է, պայմանով որ սակայն փորձառու և կեանք տեսած ծնողքներ ալ համամիտ գտնուին ընտրութեան։

Ամուրի մը ա՞րչափ ալ ուշիմ, ո՞րչափ ալ զարգացած ըլլայ, միշտ շրջահայեցութեամբ ու ծնողաց հետ խորհրդակցելով պէտք է մտնէ ամուսնական կեանքին մէջ։ Գործի ասպարէզը ուրի՛չ, ընտանեկան մթնոլորտը ուրի՛չ։ Հաշված հայր մը կամ կեանքէ քաշուած մայր մը աւելի սուր աչքով կրնան թափանցել ապագայ փեսացուի մը կամ հարսնցուի մը սրտին խորքը քան վաղվուան երիտասարդի մը սրտաբեռ աչքը, որ յաճախ կոյր կ'ըլլայ ամուսնական ընտրութեան պարագային։ Ժողովրդական առածները պարապ խօսքեր մի՛ նկատէք։ Ամուրիի աչքով աղջիկ մի՛ առներ, բռած են նախնիք։ Երջանիկ ամուսնութիւն կնքել փոխադարձները պէտք չէ որ միմիայն իրենց աչքին վստահին։ Ծնողական անշահախնդիր աչքերը աւելի յատակատես են ամուրիի աչքերէն։

ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ

ՆԿՈՒՂՆԵՐՈՒ ՄԻՋ

Հոգեբանական վիճակ.— Վերջի եւ Ռօսինի Սատաբազարի մէջ.— Բաւերու հեգնութիւնը։

Առեւտրական և արհեստագիտական ասպարէզներու մէջ իրենց ցոյց տուած ընդունակութիւններուն համար գովեցինք Սատաբազարցիները, բայց դժբախտաբար անոնց կրթական և վարչական գործունէութեան մէջ գովելու արժանի բան մը չտեսանք։ Իրաւ է որ անոնք ընդհանրապէս տաք վերաբերում մը ունին կրթական և եկեղեցական գործերու մասին, բայց արդիւնքը ուղիղ համեմատութեան մէջ չէ այդ վերաբերումին հետ։ Գաւառաբար չատ ազնիւ բացատրած է... Շէյքսպիր։

—Much ado about nothing. կարծէքներու տարբերութիւնը, որ չատ անգամ կը ծառայ ամենաչնչին պատճառներէ, երբեմն մինչեւ ծայրայեղութեան կը տարուի և կրթ. ու եկեղ. գործերու հանդէպ յայտնուած տաք վերաբերումը ավլութեան կը դատապարտէ։

Մեր հոն գտնուած տեսենը, ճայնահանդէսի խնդիր մը ծագեցաւ, —ինքնին ամենապարզ բան մը որ սակայն Ս. Հրեշտակապետի և Ս. Կարապետի Թաղ. Խորհրդոց անդամներուն մէջ անիբելութիւն մը առաջ բերաւ վայրապար։ Կ'արժէ այս խնդիրը պատմել տեղւոյն Թաղականներուն հոգեբանական վիճակը պատկերացնելու համար։ Մանօթ երեւոյթապէս Լեւոն էֆ. Զիլինկիրեան, որ 6—7 ամսէ ի վեր կը պաշտօնավարէ Սատաբազարի մէջ և առհասարակ ամէնուն համակրութիւնը գրաւած է իր անշահախնդիր ու բարեմոյն նկարագրին պատճառաւ, տեղացի քառասուն երիտասարդ անձերէ ընտիր խումբ մը կազմած էր և զանոնք բան պատչաճի մարզելէ ետքը, վերջերս եռաձայն երգեցողութեան հանդէս մը կազմակերպեց։ Բազմաթիւ հրաւիրեալներ ներկայ գտնուեցան, առնուշ ձայներու հմայքովը դիւթուեցան և Վերթի ու Ռօսինիի արուեստովը վերացան, ինքնագուխ նուիրաւուութեամբ կարեւոր գումար մը գոյացուցին։ Այս զուտ գեղարուեստական վայելքը և անոր նիւթական յաջողութիւնը գրգռեց եղան որ ձայնահանդէսը կրկնուի կանանց համար, —վասնզի չմոռնանք ըսելու որ Սատաբազարցի կիները չատ ամօթխած են և տեղական սովորութեան համեմատ երբեք արբերու հետ չեն նստեր հանդիսասրահի մը մէջ։ Զիլինկիրեան էֆ. երկու Թաղ. Խորհրդոց առենապետներուն տարաբերութեամբ պաշտօնագիր մը կ'ստանայ երկրորդ ձայնահանդէսին համար պատրաստութիւններ տեսնելու, բայց Թաղական Խորհրդոյ անդամներէն Անդրանիկ էֆէնտի կէնճեան, որ չատ նախանձախնդիր կ'երեւի դիւանական ձեւակերպութեանց անթերի կատարման, առաջին պաշտօնագիրը չեղոքացնող երկրորդ թուղթ մը ստորագրել կուտայ Առաջն. Փոխանորդը հոր և ձայնահանդէսը կը յետաձգէ։ Ասոր վրայ երկու տենապետները կը հրաժարին և Առաջն. Փոխանորդը, խնդրոյն այս բարդ հանգամանքը տեսնելուն պէս, վերջին պահուն նոր հրահանգ կուտայ Զիլինկիրեան էֆ.ին ձայնահանդէսը կատարելու։

Եւ այս անգամ ալ կէնճեան էֆ.ն է որ կը հրաժարի...։

Այս պատմութեան վրայ խորհրդածութիւն ընել աւելորդ է։ Հայուհեաց վարժարանի Տնօրէնուհին՝ Մրս Ֆարնըմ, որուն կարծիքը խնդրած էինք Սատաբազարցիներուն նկարագրին վրայ, բաւ որ անոնք իրենց կրթ. եռանդով ու գործունէութեամբ կրնան մեծապէս օգտակար ըլլալ դպրոցին ու եկեղեցիին, եթէ քիչ մը նուազ զբաղին անձնական, անձնասիրական նկատումներով։

—Գիտեմ որ մարդիկ ակռը կոզմեր ունին, աւելցուց Մրս Ֆարնըմ, կը բարկանան, կը վիճին, անձնասիրական նկատումներ կ'ունենան, բայց երբ խնդիրը դպրոցի վրայ է, պէտք է ամէն բան մոռնալ, ամէ՛ն բան։

Կը տեսնուի որ Հայուհեաց վարժարանի Տնօրէնուհին չատ լաւ ուսումնասիրած է Սատաբազարի Հայերը կրթական գործին մէջ։ Մենք այն հաւատքը ունինք որ Ս. Հրեշտակապետի և Ս. Կարապետի խնամակալները, եթէ քիչ մը մէկդի թողուն «ըսի բասներու անվերջանալի փոխատուութիւնը, կրնան չատ արդիւնաւոր կրթ. գործունէութիւն մը ունենալ, օգտուելով ժողովուրդին բարի տրամադրութիւնից։ Որովհետեւ Սատաբազարցին չատ կը սիրէ իր դպրոցն ու եկեղեցին և անոնց համար նիւթական ամէն զոհողութիւն կ'ընէ։

Արդ, Սատաբազարցիին կրթասիրութեանը դէմ նախատինք մը պիտի ըլլայ յաւէտ ցորչափ դպրոցները մնան իրենց արդի վիճակին մէջ։ Երեւակայեցէք չենքի մը մէկ բաժանումը, որուն յառաջմասը հողով յատակուած է և խմելու ջուրը թափուած ըլլալով,

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. երես)

ԷՄԻԼ ՇԱՆՊ

ԴԷՊԻ ԲԵԻԼԵՌ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Բ.
ՀԷԼԻՔՍ ԿԸ ՃԱՄԲՈՐԴԷ

Նաւապետ Շէֆիլա խօսքը ընելու պէս, աղաղողական ձայն մը լսուեցաւ, որ կը թախանձէր,

—Ես ալ կ'աղաչեմ, համեցէք Նաւապետին խնդրանքին դոհացում տալ։ Այդ բանը արդէն ի՞նչ Պ. Նաւապետը կը պահանջէ, անկէ աւելին ալ ես կը խնդրեմ, եթէ ընդունիք, վերջին ծայր երախտապարտ պիտի մնամ։

Այս ձայնը փոքրիկ Գէոթէլինն էր, որ հնեւած էր իր հայրագիրին և Նաւապետին միջեւ տեղի ունեցած խօսակցութեան։

Մինիոատէրը որ մինչեւ այն ատեն՝ Նաւապետին խնդրանքը ընդունելու կողմը չէր, տղեկին ձայնը լսելուն պէս, աղաղեցաւ։ Գէորթէլ ա՛յն ատենն գրուելով փարած և այն ատենան ջերմ հա՛յրայներ դրոշմած էր Սըր Սէմբըլնի ձեռքերուն վրայ որ այս բարի մարդը չկրնալով այլ ևս դիմանալ, Նաւապետին դառնալով,

—Շատ աղէկ, ըսաւ, դուք ալ մեզի ուղեկցեցէք։ Հիւանդներուն համար երկու խցիկ լատկացուցած էի, անոնցմէ մէկուն մէջ դուք կը տեղաւորուիք։ Մէկ սենեակ բաւական է իր հիւանդանոց գործածելու համար։

Նաւապետը ուրախութենէն արբեցուած տղեկը Թեւերուն մէջ պինդ գրկեց ու զայն քանի մը անգամ օդին մէջ բարձրացուց։

Գէորթէլ ճարտարգէպին դառնալով,

—Տրակոր չունս ալ մէկտեղ պիտի գայ, այնպէս չէ՞, հարցուց։

—Անտարակոյս ազատ, պատասխանեց միլիոնատէրը, անիկա երբեք պիտի չբաժնուի մեզմէ։

Նաւապետը այս բարեսիրտ տղեկը ուրախացնելու դիտումով,

—Ես ալ քու Տրակորիդ համար տրնակ մը չինեմ օր, ըսաւ, դոսն ալ տեսնաս։

Բայց տղեկը չունին իրեն հետ ճամբորդելուն վրայ այնչափ ուրախացած էր որ Նաւապետին վերջին խօսքերը չկըրցաւ լսել և չարունակ հայրագիրին ձեռքերը կը համբուրէր։

Մեծ գիտունը որ կեանքի ամէն եւլեւէջներուն դիմադրած և իր պաղարիւնութիւնը ամէն պարագայի մէջ պահած էր, չկրցաւ ինքզինքը զսպել

մանեղ տղեկին այս սրտիակաւ ցոյցերուն առջեւ։ Անմիջապէս յուզուեցաւ և աչքերը արցունքով լեցուեցան։ Բայց վայրկենաբար ինքզինքը ժողուելով,

—Ժամանակ չունինք, պարոն Նաւապետ, ըսաւ, Պ. Մաք Քիլօնի ըսէք, ան ալ հոս թող գայ, անոր ալ ըսելիքներ ունիմ։

Եւ քաջը Գէորթէլի դառնալով,

—Գնա, զաւակս, ըսաւ, գնա, Տանիել Ժաքսընի քով գնա, անիկա հիմա քեզի կ'սպասէ անպատճառ։

Արեւը մարը մանելու վրայ էր։ հարաւային բեւեռին մօտ գտնուող երկիրներուն մէջ Ապրիլ ամիսը մեր Հոկտեմբերին կը հաւասարի։ Կէս օրէն ետք իրիկունը չուտ կը հանի, ասոր համար ճարտարգէպը կ'ուզէր ժամ առաջ հրահանգներ տալ Բ. Նաւապետ Մաք Քիլօնի, որ քիչ ետքը մաս վրանէն ներս։ Սըր Սէմբըլնի Ժէորլիթ յանձնարարեց անոր Վիկտորիա նորոգութեան աշխատիլ և եթէ անիկա անկարելի ըլլայ, մեծ առագաստանաւ մը չինելով, անով Ռիոտը Ճանէյրո երթալ, և հոն կարելի եղածին չափ տակուն չոգենաւ մը գտնել։ Այս առթիւ բազմաթիւ չէքեր տուաւ Նաւապետին, այլ և այլ դրամատուններէ գանձուելու համար։

—Դրամի վրայ երբե՛ք մի խորհիք յարեց, ինչ որ ուզեն վճարեցէք։ բաւական է որ ձեր դնելիք չոգենաւը մեր նպատակին ծառայէ։ Առաջիկայ ուրիշ ըսելիք մը չունիմ։ Եթէ հարկ ըլլայ, Հէլիքսի մէջէն ալ կրնամ հրահանգներ տալ ձեզ։ Հիմա, Նաւապետներ հոս հաւաքեցեք և մեր հրաժեշտի ողջոյնները առնք։

Երկու Նաւապետները ճարտարգէպին վրանէն ելնելով դէպի Նաւապետներուն ուղղուեցան, քիչ ետքը ամբողջ մարդիկը հաւաքուեցան Հէլիքսի շուրջ։ Ճարտարգէպ Սըր Սէմբըլնի Ժէորլիթ Վիկտորի Նաւապետներուն ուղղելով խօսքը,

—Ձեր անձնուիրութենէն ու աշխատասիրութենէն վերջին ծայր չնորհակալ եմ, ըսաւ։ Առաջին Նաւապետին բացակայութեանը պէտք է հնազանդիք Մաք Քիլօնիի և անոր հրամանները անթերի կատարէք։ Մեր այս բացակայութիւնը հազիւ մէկ քանի ամիս կը տեւէ։ Բաղայայս եմ որ այս ժամանակամիջոցը սիրով և խաղաղութեամբ կ'անցընէք։ Մեր վերադարձին, բացի ձեր տմսականներէն, առատ ընծաներ պիտի տամ ամէնուդ ալ։

Հիմա կարգը Նաւապետ Շէֆիլայի եկած էր։ Այս վեհանձն ու քաջ մարդը ուրիշ ձեւով մը հրաժեշտ տուաւ Նաւապետներուն։ Նախ Մաք Քիլօնիէն սկսեալ իւրաքանչիւր Նաւապետի ձեռքերը սեղմեց կարդոգին, և անոնցմէ ամէնէն հիներուն հետ ողջագուրուեցաւ։

Նաւապետին այս սրտաշեղ հրաժեշտը ամէնքն ալ յուզեց, որոնք չկրնալով ինքզինքնին զսպել, սկսան արտասուել։ Մինչեւ Նաւապետները անգամ մըն ալ զերբաբ ողջագուրեցին։ Հէլիքսի միւս ծերեւորները ցամաքը մնացողներուն մնաք բարով ըսին ու տան մեքենային մէջ։

Կամուրջը անմիջապէս վերցուեցաւ, ճարտարգէպը Մաքսիմիթի դառնալով,

—Դուրսը մարդ մնա՞ց, հարցուց։

—Ոչ, պատասխանեց այս վերջինը։

—Ուրեմն, առա՛ջ գուշեց ճարտարգէպը և մեքենաներու յարկարաժինը իջաւ, որուն հետեւեցաւ նաեւ Բօլ Մաքսիմիթ։

Վեհական վայրկեանը հնչած էր, երբեսարդը մեծ անձկութեամբ կը դողար. արդեօք Հէլիքս պիտի կրնա՞ր ճամբայ առնել ինչպէս նաւապետը հաստատած էր։ Թեթեւ օխալ մը մեծամեծ աղէտներու պատճառ կրնար ըլլալ։ Խեղճ երիտասարդը ասոնց ամէնուն վրայ անդադարձաւ նոյն վայրկեանին և մտատանջ թեան քրտինքները գլուխն հասել սկսեր էին վար։ Բօլ Մաքսիմիթի այս անձկութիւնը երկար չտեւեց։ Քառորդ մը ետք, Հէլիքս ողողուեցաւ պայծառ լոյսով մը և ելեկտրական ուժին չնորհիւ մեքենաները սկսան հրաշալիօրէն շարժիլ։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի Մարս 29ի երեկոյեան տպագրութենէն

Ճարոնական նաւատորմիղը այսօր չորս մեծ զրահաւոր միայն ունի՝ Բորթ Արթուրի առջեւ իր կրած բուսական ծանր կորուստներէն վերջ։ Բայց զրահապատ յածանաւերուն և սովորական յածանաւերուն մեծ թիւը կրնայ այս վնասը դարմանել և հաւասարակշռել։ Ճարոն ունի տակաւին 7 զրահապատ յածանաւ և գրեթէ 16 սովորական յածանաւ իր տրամադրութեան ներքեւ։ Անգլիական Արմսթրոնկ նաւաբանէն ծով իջաւ Քաշիմա մեծ զրահաւորը, զոր Ճարոն ապսպրած էր պատերազմէն առաջ։ Քաշիմայի քրոջ՝ Քաթարիի չինութիւնը դեռ ամբողջացած չէ։ Քաշիմա 139 մէթր երկայն և 24 մէթր լայն է. 8.1 մէթր խորունկութիւն ունի ջուրին մէջ, 16,400 թօնօ տարողութիւն և 18,000 ձիու ուժ ունին իր մեքենաները։ Մէջքի զրահին թանութիւնը 229, աշտարակինը 228 և տախտակամածինը 76 միլիմէթր է։ Ունի 4 թնդանօթ 30.5 սանթիմէթր տրամագիծով, 4 թնդանօթ 25, տասներկու թնդանօթ 15 և տասներկու թնդանօթ 7.6 տրամագծով, և երեք արագահարուած թնդանօթ 4.7 տրամագծով, 6 խորտնկէց և 7 թորպիլարձակ խողովակ։ Բայց չեզոքութեան օրէնքն ալ մէկ կողմ դնելով, խնդիր է թէ Քաշիմա պիտի կրնայ այս պատերազմին միջոցին Ճարոն երթալ։ Բայց ամէն պարագայի մէջ Ճարոնցիք գոհունակութիւն կը յայտնեն իրենց այս նոր ստացուածքին վրայ։ Ծովի իշխողման արարքութեան միջոցին Լոնտոնի ճարտարական դեսպան կոմս Հայաշի ի մէջ այլոց ըսաւ թէ կը ցաւի որ այս հզօր մարտանաւը պիտի չկրնայ քով քովի կռուիլ Ճարոնական միւս մարտանաւերուն հետ որոնք Անգլիոյ մէջ չինուած են։ Երբ պատերազմը վերջանայ, բաւ դեսպանը, այս մարտանաւը Պատերազմի համար պիտի չգործածուի, այլ խաղաղութիւնը բարձր պահելու համար Ծ. Արեւելքի մէջ, որպէս զի ներկայ պատերազմին դառնութիւնները և նախնիրները անգամ մը ևս չկրկնուին։

Ճարոնական յածանաւերուն փոքրիկ տորմիղը որ Մարտ 15ին Սինկապուրի նաւահանգիստը հասաւ, դարձեալ մեկնեցաւ դէպի արեւելք, և Մարտ 18ին հանդիպեցաւ Լապոնական, Պորնէօի հիւսիսային ծովեզերքին վրայ։ Պորնէօ Լապոնի հետ ընդհովեայ պարանով միացուած ըլլալու իրողութիւնը ցոյց կուտայ թէ ի՛նչ է այս այցելութեան նպատակը, բայց ամէն պարագայի մէջ մութին մէջ կը մնանք դարձեալ ծովակալ Թոկոյի բուն դիտաւորութիւններուն վրայ։

Մինչ այս մինչ այն, ռուսական երրորդ նաւախումբը դէպի հարաւ կը նաւարկէ Կարմիր ծովէն ամենայն արագութեամբ ծովակալ Բօժէսթվէնսքիի միանալու համար, և 34 ածխաբարձ չգենաւեր, մեծ մասամբ գերմանական, Ռիպուբլիի առջեւ երեւցան։ Թէ՛ ծովակալ Բօժէսթվէնսքիի և թէ ծովակալ Թոկոյի ո՞ւր ըլլալը յայտնի չէ։ Բայց քանի որ ռուս կառավարութիւնը միշտ յայտարարեց թէ Պալթիկի նաւատորը Ծ. Արեւելք պիտի երթայ, և ծովակալ Բօժէսթվէնսքին հայրենի ջուրերէն հեռացնելն ուրիշ նպատակ չկրնար ենթադրուիլ, հաւատիքով կրնանք ըսել թէ առայժմ անոր նպատակէն է Վլատիվոսթոք կամ Դեղին ծով, մինչեւ որ իրողութիւնները հակառակը ապացուցանեն։

Մանչուրիայէն եկած լուրերը միշտ յոռետգոյն են Ռուսերուն համար։ Բեթերսպուրկի Զինուորական Պաշտօնաթերթին մէջ հատուածով մը կը ըսուի թէ պատերազմին սկիզբէն ի վեր 800 հազար հոգի զրկուած են Ծ. Արեւելք։ Այս տեսակ թիւեր հրատարակելու միակ նպատակը կրնայ ըլլալ ապացուցանել թէ այս օրինակ իրողութիւններ կրնան ըլլալ նաեւ մօտաւոր ապագայի մը մէջ։ Բայց որովհետեւ հաւատուած է թէ երկաթուղին մինչեւ հաշուով ամիսը 35,000 հոգիէն աւելի չի կրնար առնել, անկարելի է որ յառաջիկայ տասներեք ամիսներուն մէջ այդքան զօրք (800,000) փոխադրուին Մանչուրիա։ Արդէն Խարպին հասած զինուորներուն թուումը կը հակասէ հրատարակուած վիճակագրութիւններուն։

Հետեւաբար, աւելորդ է պնդել թէ այս թուականն մինչեւ գալ տարուան սկիզբը Ռուսիա կարենայ 300,000էն աւելի մարդ փոխադրել Մանչուրիա։

Ռազմավարին Թղթակիցները ամենամութ գոյներով կը նկարագրեն ռազմագիտական կացութիւնը, յայտարարելով թէ 60,000 Ռունկուզներ Ճարոնցի մարզիչներու հրամատարութեամբ կը քալեն Պոտիւնի, Ցիցիհարի և Խալարի վրայ։ Ճարոնական գլխաւոր բանակը կը յառաջանայ դէպի հիւսիս Ռուսերը քշելով երկաթուղիին երկայնքէն և դէպի Բիրին, մինչ աջակողմն ալ կը պատրաստուի Վլատիվոսթոքը մեկուսացնել։ Պատերազմը արդարեւ կը մօտենայ իր վերջնական և վճռական ասպարէզին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՎԼԱՏԻՎՈՍԹՈՔԻ ՀՐԱՄԱՏԱՐԻՆ ՕՐԱԿԱՐԳԸ

Վլատիվոսթոքի մէջ արդէն ամիսէ մը ի վեր պաշարման մը կարելիութեան կը հաւատան և ըստ այնմ կը պատրաստուին։ Բերդաքաղաքին հրամատար զօրավար Լաշքեվիչ Փեար, 27ին հետեւեալ հրամանագիրը արձակեց.—

«Պատերազմի դէպքերուն ընդհանուր ընթացքին, հակառակորդին հաւանական ծրագրին և վերջապէս ռուս բանակին վերին հրամատարին քանի մը կարգադրութիւններուն վրայ առնուած վերջին հեռագրական լուրերը հաստատում գոյացնել կուտան մեզի թէ կը մօտենայ այն ժամը, նոյն իսկ եկած է գրեթէ, ուր մեզի յանձնուած բերդաքաղաքին պաշտպանները պիտի ենթարկուին թշնամիին յարձակումներուն։ Տարակոյս չունիմ որ ամբողջ պահակազօրքերը հաւասարապէս տոգորուած են պարտաւորութեան զգացմամբ և իրենց Վեհապետին սիրովը։ Հայրենիքին մէջ ամէն մարդ գիտէ մեզի յանձնուած պաշտօնին մեծ նշանակութիւնը, քանի որ մեզի կը վիճակի պաշտպանել մեր վերջին և ճշմարտապէս ռուսական պատուարը Ծ. Արեւելքի մէջ։ Կը հաւատամ որ ամէնքս ալ պիտի գիտնանք մեռնիլ, մեր կեանքովը պաշտպանելու համար բերդաքաղաքը։ Գիտեմ որ ձեր սիրտը երկար ատենէ ի վեր կը ցանկայ պատերազմիլ, թէ թշնամիին մերձաւորութիւնը ձեզի համար ոմանի օր մը պիտի ըլլայ։»

ՌՈՒՍ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒՆ ՔԻՒԸ

Մուքդէնի առջեւ գերի բռնուած Ռուսերը Ճարոն կը հասնին հետզհետէ։ Իրենց պատառատուն հագազգեստներուն մէջ տասնիկ անհոգութեան և անտարբերութեան նշաններ կ'երեւին։ 65,000 գերի մտած է մինչեւ ցարդ։ Նօկիի բանակը 35,000 ռուս բռնեց, կեդրոնի բանակը 20,000, Ռուրօքի 10,000։ Հիմա Պատերազմին սկիզբէն ի վեր Ճարոն հասնող ռուս գերիներուն թիւը 86,000ի կը հասնի։ Ճարոնցի արձանագրիչ պաշտօնեաներ կարեւոր տեղարկներ կը բռնեն ասոնց ամէնուն և գալիքներուն անունդին և հագուստներուն համար, որպէսզի վերջը Ռուսիայէն դրամ պահանջուի։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿԻ ՄԷՋ

«Սթանտարտ»ի Բեթերսպուրկի իրազեկ թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ.— Նախարարներուն միջեւ հաւատութեան մասին խորհրդակցութիւնները մինչեւ հիմա պաշտօնական հանգամանք մը չունին։ Հետեւաբար բաներն բուն առումովը տակաւին նախարարաց Խորհուրդ դուսարուած չէ հաշուետեան խնդիրը ուսումնասիրելու համար՝ բայց սարսակոյս չկայ որ հաշուետեան նկատողութիւնը չօշափելի ձեւ մը առած է, և նախարարներուն ուրբաթ օրուան ժողովքէն ի վեր, ի՛նչ նպատակ ալ որ վերագրուի այդ օրուան ժողովքին, եզրակացութիւնները յոյս կը ներշնչեն թէ հաւատեան չաստագովներուն բաղձանքները ի մօտոյ պիտի իրականան։

Անպաշտօն խօսակցութիւններու միջոցին պաշտօնական անձնաւորութիւններ չեն ծածկեր սա՛ խրոխտութիւնը թէ հաշուետեան չարժում մը հաւանական է, և ձեռնհաս չրջանակներուն մէջ խօսակցութեան միակ նիւթը այն է թէ ի՛նչ պիտի ըլլան Ճարոնի պայմանները։

Հիմնական նիւթը, այսինքն հաշուետեան դադարումը, գրեթէ լուծուած է, թէեւ Զարը տակաւին համամտութիւն ցոյց տուած չէ։ Անվերջ խորհրդածութիւններու նիւթ եղած է սա՝ կէտը թէ Ռուսիա ուզչակի՞ պէտք է դիմէ Ճարոնի, թէ երրորդի մը միջոցաւ։ Վերջինը աւելի հաւանական կը թուի։ Այս ենթադրութեամբ, նախ Ճարոնէն պիտի խնդրուի որ յայտնէ բանակցութեան մը համար իր խարիսխը։ Եթէ այս խարիսխը ընդունելի ըլլայ Ռուսիոյ, այն ատեն մանրամասնութիւնները պիտի կարգադրուին ուղղակի երկու պատերազմիկներուն միջեւ։

«Նովոյէ Վրէմիա» հետեւեալը կը գրէ.— «Ռուսք պարտութիւններուն վրայ ա՛նքան վհատած են որ հաշուետեան վրայ կը խօսուի նոյն իսկ պատասխանատու չրջանակներուն մէջ։» Ցետոյ թերթը կը պնդէ Պատերազմը չարունակել մինչեւ որ յաղթուին Ճարոնցիք, միայն թէ, կ'ըսէ, ռուս ժողովուրդը պատերազմին ծագման պատճառներուն վրայ տեղեկութիւն չունենալով, պէտք է պատերազմէն առաջ եղած բանակցութիւններուն վրայ հաշուետուութիւն մը հրատարակէ, որպէս զի Պատերազմը ժողովրդական ըլլայ։

Մ. Տէլքասէ յայտարարեր է որ Ռուսք օտարներէն չառ աւելի ազէկ գիտեն իրենց շահերուն դատաւորը ըլլալ, հետեւաբար Ֆրանսա միաքէն իսկ չանցըներ պաշտօնական յորդոր կարդալ Ռուսիոյ հաշուութիւն կնքելու։ Բայց Ռուս կառավարութեան ոեւէ հրաւէրը սիրով պիտի ընդունի Ֆրանսա։ Կ'ըսուի նաեւ որ, եթէ Զարը ուզէ, տեսնենք Միքատոն ալ պիտի ուզէ՞ հաշուութիւնը։

«Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ» ալ հետեւեալը կը գրէ իր վերջին թուոյն մէջ.— Լոնտոնէ հեռագրուածին նայելով, Ռուս կառավարութիւնը Մ. Տէլքասէէն խնդրեր է բանակցութեան մղնել, բայց այս վերջինը պայման դրեր է որ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնստաունն ալ գործակցի իրեն։ Ճարոն 100 միլիոն անգլ. ոսկի առգանքը անպատճառ պիտի պահանջէ, բայց հաւաներ է տուգանքի բառը չգործածել, այլ ծախքի փոխարինութիւն բառը գործածել, եթէ առգանքը դէպ կը հնչէ ռուսական ականջներուն։

Բայց ամէն պարագայի մէջ, այս ամէնքը զրոյց են դեռ, և լոկ հետաքրքրութեան և օրուան լուրերուն հետեւելու համար է միայն որ կ'արձանագրենք զանոնք հոս, արձագանգ ըլլալով եւրոպական թերթերուն, որոնք իրենց սիւնակները կը լեցնեն այս լուրերով։

ՔՈՒՐՕՔԱԴՔԻՆ ԻՐ ՍԿԶԲՈՒՆՔ

Քուրօքաթքին սկզբունք մը, դրութիւն մը, ընդհանուր ըմբռնում մըն է։ Քուրօքաթքին անձնաւորումն է այսօրուան ռուսական Բանակին —՝այս պարադային մէջ կը կայանայ իր հրաժարեցումը եւ վերահասատութիւնը՝ գոնէ իբրեւ հրամատար Մանչուրիոյ առաջին բանակին։ Խնդիր չէ թէ միեւնոյն ժամանակ անհատ մըն է ան, մասնաւոր մարդ մը, որ Կեդր. Ասիոյ պատերազմներուն մէջ անձնական չատ քաջութիւններ ցոյց տուաւ, որ յետոյ իբրեւ պատերազմական նախարար եւ վերջապէս իբրեւ հրամատար Ճարոնի դէմ գործող բոլոր ռուս զօրութիւններուն չատ սխալներ գործեց, բայց նաեւ չատ մեծ ուշիմութիւն ցուցուց։ Նոյն իսկ իր ամէնէն մտերիմ բարեկամները կամ աւելի ճիշդը ըսելով, իրմէ կախում ունեցողները և պաշտպանները չեն կրնար ըսել թէ անիկա իբրեւ պարզ անձնաւորութիւն մը մեծ ու ստեղծիչ ըլլայ, թէ անոր հետ ռուսական բանակին մէջ թափանցած ըլլայ հանճարին ասատուածային կայծը, կամ անոր հետ անյայտ եղած ըլլայ։ Բայց թէ՛ իրմէ կախում ունեցողներուն և թէ իր ընդդիմադիրներուն համար Քուրօքաթքին միշտ բնական ներկայացուցիչը եղած է արդի Ռուսիոյ զինուորական վարչութեան, և իբրեւ այս պիտի ոք նշանաւոր հանդիսացաւ թէ՛ ամբողջ պատերազմին միջոցին և թէ անկէց առաջ։

Ո՛չ իբրեւ անձնաւորութիւն և ոչ իբրեւ ներկայացուցիչ իր վարչութեան՝ Քուրօքաթքինի համար չի կրնար ըսուիլ թէ պատերազմին համար անպատասխանատու էր։ Պատերազմին սկզբնաւորութենէն կէս տարի առաջ ինք անձամբ տեղւոյն վրայ գնաց, որ հիմա յաւէտ կապուած է իր անունին հետ, դժբախտաբար տխուր յիշատակներով։ Մուքդէնի, Լիաօեանկի, Բորթ Արթուրի մէջ, եւ նոյն իսկ Ճարոնի մէջ ինք անձամբ տեսած քննած էր Լիր ապագայ թշնամին, և իր գրի առած յիշատակագրէն գիտենք թէ կացութեան վտանգները իրեն համար անծանօթ չէին կրնար մնացած ըլլալ։ Այդ յիշատակագրին մէջ յայտարարած էր թէ Պէզոպրազով, Պալաչով և Ընկեան վառելափայտի մենաշնորհը Քորէայի Եօ. հանրօն նաւահանգստին մէջ կրնար օր մը Ռուսիան պատերազմի մէջ թաթխել Ճարոնի հետ, եւ բացարձակապէս կը հասկցնէր թէ՝Ճարոնի մէջ միտքերը խիստ գրգռուած էին Ռուսիոյ դէմ։ Բայց ընդհակառակն իբրեւ պատերազմական նախարար ո և է կարգադրութիւն եւ նախազգոյշ միջոցներ ձեռք չառաւ, բարձրացնելու համար Ռուսիոյ պատերազմական կարողութիւնը Ծ. Արեւելքի մէջ, այլ Բորթ Արթուրի մէջ ծովակալ Ալեքսեյի կեանքին համար արասանած բժշկաճառին մէջ յայտարարեց թէ Ռուսիա կատարեալ վստահութիւն ունի իր զինուորական ուժերուն վրայ։ Երբ սակայն երթալով սպառնալից կը դառնար կացութիւնը ինք զիղղութիւն ընելու կուսակիցներէն եղաւ։ Իր խորհուրդին ոչ օգ անսաց, եւ Քուրօքաթքին, Թերեսյակովայս, սառնձնեց Բանակին վերին հրամատարութիւնը։ Կարելի է ըսել թէ ասիկա հայրենասէրի մը գործն էր, ոչ թէ պաշտօնին բերմամբ գործ մը։ Իր գործունէութեան այս չրջանին մէջ ջանաց փարատել պատրանքները ռուսական ընկերութեան մէջ, աղաղակելով հաժբերութիւն եւ երեք անգամ համբերութիւն, բայց պատերազմին առաջին երկու ամիսներուն մէջ իր վարժունքը առանց առարկութեան չէր։ Բաղաքներուն և երկաթուղիի կայարաններուն մէջ ողջունուեցաւ իբրեւ ազգային դիւցազն, և իր վակոնը լեցուեցաւ սուրբի պատկերներով։ Երեւակայեցէք թէ ի՛նչ եղաւ պատրանքը երբ հետզհետէ սկսան Ռուսիա հասնիլ իր ձախողուածներուն հեռագիրները։

Քուրօքաթքին իր բոլոր հայրենակիցներուն կողմէ գովուեցաւ միաձայնութեամբ իբրեւ «հաւաքողը» ռուսական բանակին, համախմբութիւնը կրկնցաւ ի գլուխ հանել հակառակ Բեթերսպուրկի մէջ ցոյց տրուած անհամբերութեան, մինչեւ որ ի վիճակի եղաւ թշնամիին դիմադրութիւն ընելու։ Բայց այս գովելի դատաստանն ալ բոլորովին իրաւացի չէ, որովհետեւ հոս ալ Քուրօքաթքին ցոյց չտուաւ անկախաբար գործելու Վերին Հրամատարի մը վայելուչ հատատամտութիւնը։ Երբ Բեթերսպուրկի մէջ փափաք կը յայտնուէր անպատճառ Բորթ Արթուրի փրկութեան համար գործութիւն մը փորձել, Քուրօքաթքին հակակրպեցաւ, բայց ա՛նպիսի ձեւով մը որով ըսել կ'ուզէր կարծես թէ «արդիւնքը պիտի տեսնէք։ ըլլալիքին պատասխանատուն չեմ, ես ձեռքերս կը լուայ։» Փոխանակ իր բովանդակ թափով Բորթ Արթուրի վրայ քալելու, Սթաքելպերգը զրկեց բոլորովին անբաւական ուժերով, ա՛նպէս որ անխուսափելի դարձաւ Վաֆանկուրի ձախող ճակատամարտը եւ յաջորդ հարուածները։ Այս տեսակ խաղեր կրկնուեցաւ ուրիշ անգամ ալ, զոր օրինակ Հոկա. Չի իր նշանաւոր Օրակարգը, որով կը յայտարարէր թէ այս անգամ անպատճառ պիտի յաղթեն Ռուսք, եւ յետոյ Շահոյի ճակատամարտին առթիւ Կրիբէնպէր'ի յարձակողական չարժումը, որ Վաֆանկուրի դժբախտ կրկնութիւնը եղաւ։ Այս բոլոր պարագաներուն մէջ ճշմարիտ վերին հրամատարի մը անկախութեամբ չգործեց, այլ սառարակարգ հրամատարի մը նման, որ ինքզինքը պատասխանատու չի զգար հայրենիքին եւ պատմութեան առջեւ։

Բայց այդ պարտութիւնները չէին որ իր անկումը առաջ բերին, եւ երբ այսօր Քուրօքաթքինի անկումով հարուած մը կրեց դիւանական հրամատարութիւնը, խորունկ նշանակութիւն մը ունի ասիկա, որովհետեւ ճշմարիտ վերին հրամատարութիւն մը ապագային ռուս բանակին մէջ վերահասատուելու նշան մըն է։

Ճակատամարտի դաշտերուն վրայ գտնուած զօրքերուն բարձրաստիճան հրամատարներուն մէջ կը տիրէ այդ անարդ եւ ինքնահաճ բանակութիւնը, եւ երբ հրամատար մը ինքզինքը ցոյց կուտայ քաջութեան գործերով, վատահ է թէ առաջին պատեհութեամբ պիտի իյնայ, որպէս զի չպարծենայ։ Այս կերպով սպաներու գունդին մէջ նախաձեռնութեան ոգին բոլորովին կը պակսի, և ծնապարծ եւ ինքնամոլիկ տենչը կը սկսի ծայր տալ, ինչպէս տեսանք Մանչուրիոյ ռազմավայրին վրայ։ Այս նախաձեռնութեան պակասութեան հետեւանքն է ռուս բանակին լրտեսութեան անբաւականութիւնը, որ Մուքդէնի ճակատամարտին պարտութեան գլխաւոր պատճառներէն մին է։ Ցոյց տալու համար նաեւ թէ ռուս սպաները օ՛րքան քիչ եռանդ կը դնեն իրենց գործին մէջ, ըսենք թէ անոնք փոխանակ իրենց բանին գործին նայելու, 900 սպաներ յիշատակագիր մը պատրաստելով իրենց վերին հրամատարին կուտան խնդրելու համար որ հաշուութիւն կնքուի։ Սպային և զինուորին գինաալիք բանն է ասիկա։ Հասարակ զինուորին դէմ ալ նոյն գանգատը յայտնել կարելի է. ռուս զինուորը քաջութեամբ կը կռուի, բայց ան ալ չունի ա՛յն նախաձեռնութիւնը. որ ա՛նքան հռչակաւոր ըրաւ իր հակառակորդը այս պատերազմի մէջ։ Բայց ռուս բանակին ամէնէն յոռի կողմը մասնագիտութեան պակասն է. կանոնաւոր քարտէսները չունին այն վայրերուն ուր կռիւը կը մղուի. Լիաօեանկի և Մանչուրիոյ հարաւային մասին, մինչեւ Լիաօեանկ, քարտէսները միայն կային. բայց սակայն այս կողմերուն համար ալ մութին մէջ կը գործէին կարծես։ Շահոյի ճակատամարտին մէջ ճարոնական արեւելեան թեւին դէմ ռուսական յարձակումը խախտեցաւ միմիայն ա՛յն պատճառաւ որ Ռուսք իրենց կռուած գետինները չէին ճանչնար, և Կրիբենպէրկ Հունհոյի վրայէն իր յառաջխաղացութեան միջոցին սա՛ զարմանալի յայտարարութիւնը ըրաւ թէ Հայքանթայ կարեւոր կեդրոնը ա՛նպիսի ծակի մը մէջ կը գտնուի, որուն մասին իր ձեռքը գտնուած քարտէսները բան մը չեն գիտեր...։ Վաֆանկուրի ճակատամարտին առթիւ ռուս սպաները հակառակ իրենց ձեռքը ունեցած պատուական քարտէսներուն չէին կրնար ճշդել թէ ծովեզերք ասնող ճամբաները ո՞ւր կը գտնուէին, որպէս զի երթան վանեն ցամաք ելնող ճապոնական գունդերը։ Գիտենք արդէն թէ ռուս հրետանին ամբողջ պատերազմին միջոցին ի՛նչ խոշոր սխալներ գործեց, և նշանառութեան մարդանքները ո՞ր ասիճան թերի էին։

Այս և նման յանցանքներու համար քաւութեան նոխազ մը պէտք էր, և անիկա եղաւ Քուրօքաթքին։

Լինէվիչ պաշտօնական դիւանի մարդ մը չէ, զուտ զինուորական է, և հիմա մեծ բան կ'սպասէի իր անկախութենէն։ Բնականաբար փոփոխութիւնը չուտով պիտի չըլլայ, բայց Քուրօքաթքինի Ա. բանակին հրամատար անուանումը ինքնին կրնայ կազմալուծել գոթաեալ Լինէվիչի յաջակաձեւը։ Բեթերսպուրկի մէկ կուսակցութիւնը կ'ուզէ անպատճառ Քուրօքաթքինի հան թողուլ իբրեւ իրենց ներկայացուցիչը, որ իր թեւին տակ ունի անհամար սուրբի պատկերներ։

Շատ կարելի է որ Ալեքսէվ-Քուրօքաթքին և Քուրօքաթքին-Կրիբենպէրկ վէճերը ի մօտոյ փոխուին Լինէվիչ-Քուրօքաթքին վէճի։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՑՍԵՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.

— Լիզպոնայի մէջ Ն. Վեհափառութիւն փառաւոր ընդունելութիւն գտաւ։ Բարթուկալի թագաւորը և բարձրաստիճան պաշտօնատարները ընկերացան Ն. Վեհափառութեան, որ հանդիսական գնացքով չրջանը ըրաւ բորթուկէզ մայրաքաղաքին հիանալի վայրերը, այցելեց Աշխարհագրական Ընկերութեան չքեղ սրահը, որ սքանչելի կերպով զարդարուած էր, ներկայ եղաւ հեծելազօրաց մարզանքին։ Քաղաքը ամբողջ լուսավառուած էր։

ԴԻԱԿՈՆՈՒԹԻՒՆՔ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ.— Անցեալ չաբթու Աւկսպուրկի մէջ մեռնող զօրավար Քոխլանտէր կոչուած էր որ իր մարմինը Եէնա տարուելով դիակիզութեան ենթարկուի։ Աւկսպուրկի կաթոլիկ կղերը ոչ միայն պաշտամունք կատարեց զօրավարին մարմնոյն վրայ Մայր եկեղեցիին մէջ, այլ նոյն իսկ յուղարկաւոր գնաց մինչեւ կայարան, ուրկէց Եէնա պիտի փոխադրուէր մարմինը այրուելու համար։ Կառախումբին մեկնելէն առաջ կաթոլիկ կղերը հոգեհանդիսա մը ալ վարկոնին առջեւ կատարեց։

Առաջին անգամն է որ կաթոլիկ կղերը հոգեւոր պաշտամունք կը կատարէ դիակիզուելիք մարմնի մը վրայ։ Աւկսպուրկի թերթերը կ'ըսեն թէ կղերը Հռոմէն ուղղակի արտօնուած է։

1871ի ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ.— Գերմանիոյ Պետական Խորհուրդին անդամներէն Լէման ֆրանսերէրուսիական պատերազմին վրայ գերման կայսեր հաւանութեամբ նոր հրատարակած գրքին մէջ պատմական հետաքրքրաշարժ և չահեկան յայտնութիւն մը կ'ընէ։ Ֆրանսայի հետ պատերազմին յայտարարութենէն առաջ Ռուսիա խօսք տուաւ Բրուսիոյ որ եթէ Աւսթրիա իր չեզոքութիւնը թողուլ հարկադրուի՝ Ռուսիոյ ալ չի թոյլատրուիր Աւսթրիոյ դէմ։

պարտաւորութիւնները աւարտելու մասին, և Ապրիլի առաջին օրերուն պիտի դրկուի Մանչուրիա։ Նոյն թերթը սասարիկ դէմ կը խօսի այն ուսս թերթերուն որ կ'ըսեն թէ կարելի է հաշտութիւն կնքել այնպիսի պայմաններով, որոնք ամբողջութեամբ Ռուսիոյ կողմէ առաջարկուած չըլլան։ Ի վերջոյ կ'ըսէ. «Ռուսիոյ ոյժերը անսպառելի են. անհանգնալի է ինչպէս կարելի է համբերութիւն չունենալ սպասելու որ Ռուսիա իր կղզիները նետէ Ճաբոնի որուն ոյժը անհամեմատելի է համայն Ռուսիոյ ոյժին հետ։»

ԼՈՆՏՈՆ.— Քունկուզ աւազակախումբեր քանդեցին Խարպին-Վլատիվոսթոք երկաթուղիի գիծը։ Շատ մը կէտերու վրայ։ Թօքիոյէ կը հեռագրուի Ռիւթերի թէ Զօր. Քուրոքի և Զօր. Քամիմուրա Քիրինի ժողովները հասան։ Ուստի պարտութիւն կը սասնեն Քիրինը պարպելու։

—Նիուչուանկէ կը հեռագրուի ամսոյս 29 Թուով.— Ճաբանցիք միշտ յառաջ կը խաղան և մօտէն կը սեղմեն Զօր. Լինեվիչի բանակը։ Ճաբոնական և ռուս բանակներու միջև հաշիւ 30 վերստ հեռաւորութիւն կայ։ Ռուսք պիտի պաշտպանեն Խարպինը, որով ճակատամարտ մը մօտալուտ կ'երևի։

ԹՈՔԻՕ.— Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ Ճաբանցիք Մարտ 28ին բռնեցին առեւարական չոգենաւ մը որ Վլատիվոսթոք կ'երթար։ Ցայսմի չէ թէ ի՛նչ ազգութեան կը վերաբերի չոգենաւը։

ԲԵՐԼԻՆԱԳՈՒՐԿ.— Ապրիլին պատրաստ պիտի ըլլայ մեկնելու Պալթիկեան ծովը Նաւաստիները։ Այս նաւատորմիղը նախապէս ծրագրուածէն աւելի զօրաւոր պիտի ըլլայ։

ՖՐԱՆՔՖՈՐԹ.— «Ֆրանքֆուրթէր Զայթունկ»ի Բարիզեան թղթակիցը կը հեռագրէ.— Բարիզի ռուս շրջանակներուն մէջ կը խօսուի թէ ռուսական պատերազմին վերջ պիտի տրուի Բարիզի մէջ գումարուելիք հաշտաժողովով մը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԲԵՐԱՑԻ և ՖԷՐԻԳԻՒՂԻ Թաղ. Խորհուրդներուն միջև տեղի ունեցած նկեցեալներու, հարանիքներու մկրտութեանց և.ի վերարերեալ ինչ ինչ խնդիրներու մասին եղած բանակցութեանց պատճէնը դրկուած է Պատրիարքարան, խնդրելով որ վերջնական տնօրինութիւն մը ընէ ինք։

ԱԶԳ. ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ի նպաստ կազմակերպուած ձայնական և գրական մեծ նուագահանդէսը, ինչպէս գրեցինք. տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 27ի առաջիկայ կիրակի օր ժամը 7ին, Թէփէ-Պաշի Թաղապետական Թատրոնին մէջ։ Այս գեղարուեստական ու բարեգործական ցերեկոյթը փայլուն և յաջող ընծայելու համար ամէն ջանք կը նուիրուի Կարգադիր մասնախումբին կողմէ որ կազմուած է՝ նախագահութեամբ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի։ Անդամներն են

Գարակէօզեան Արշակ, Գարամանեան Արամ, Գնանեան Սարգիս, Էսատեան Վահան, Խորասանճեան Կարապետ, Խորասանճեան Պետրոս, Կիւմիլչկերտան Տիրան, Հարեց Աստուածատուր, Ղազարոսեան Տոքթ. Տիրան, Ճլմարտախօսեան Զարմայր, Մանուկեան Մկրտիչ, Յակոբեան Մարգին, Շամամանեան Գրիգոր Խան, Բիլեան Մանասէ, Փանոսեան Աղեքսանդր և Ֆէոնարդլեան Արտաշէսիֆենտիները։ Տարկոյս չի կայ որ ամէն յաջողութիւն մը գտնէ ի նպաստ հազարէ աւելի պատերազմներուն տրուած այս նուագահանդէսը։

ՊԱՂՏԱՏԻ Պատ. Փոխանորդ Տ. Սերոբէ Վրդ. փետր. 28ին Պատրաստեր է տեղւոյն Ս. Աստուածածին եկեղեցին վերաշինութեան գործին ձեռնարկելու համար։

ՋԱՐՍԱՆՃԱԳԻ և Զմշկածագի Գաւառ Ժողովոյ Կրօն. և Բաղ. Ժողովներու գիւանները թերթերէն լսելով որ իրենց առաջնորդը Երզնկա պիտի փոխադրուի նոյն պաշտօնով, կը խնդրեն որ Տ. Կորիւն Վ. որ այնչափ օգտակար եղած է իրենց թեմին, ուրիշ տեղ չփոխադրուի, տեղւոյն եկեղեց. ու կրթ. գործերը բարոյապէս չվնասուելու համար։ Միւս կողմէ խնդրած են նաև որ իրենց առաջնորդին 5 ոսկիի չափ ամսական մը յատկացուի։ Տ. Կորիւն Վրդ. ինքն ալ նպակ մը դրելով Պատրիարքարան Զարսանճագի Բաղ. Ժողովոյ անդամներուն հեռագիրի հրաժարիլը մէջ բերելով, հրաման խնդրած է առժամեայ Բաղ. Ժողովի մը կազմել։

ՊԱՂԿԵՍԻ (Կեսարիա) աղգայինները հանրագրութեամբ մը Պատրիարքարան դիմած են, յայտնելով որ տեղւոյն Տ. Գրիգոր քհ.ին պաշտօնավարութեան նկատմամբ բոլորովին գոհ են,

ՕՐԹԱՔԷՕՅԻ նորակազմ Թաղ. Խորհուրդը, նախորդ շրջանները հնացած պարքը գոցելու նպատակով ձեռնարկած է նուագահանդէսի մը կազմակերպութեան, որուն արտօնութիւնը չնորհուած է ձեռնհաս նախաբարութեան կողմէ։ Այս նուագահանդէսը տեղի պիտի ունենայ մայիսին սկիզբները Բերա՝ Բըթի-Շանի նորաշէն թատրոնին մէջ։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր շաբաթական նիստը գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և ի մէջ այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

1.— Խորհուրդը շարունակեց Կրթ. Ծրագրին բարեփոխման մասին իր խորհրդակցութիւնները և արդի Կրթ. Ծրագրով նախակրթարանի համար սահմանեալ լեզուներու և գիտութեանց մասը բաւական համարեց տարրական նախակրթութեան համար, միայն թէ փոխանակ վեցի, ութը տարւոյ ընթացքի պէտք հաստատեց մեծամասնութեամբ։ Իսկ գալով Կրթ. Ծրագրին մասնամասնութեանց խորհրդակցութիւնը թողուեցաւ յաջորդ նիստերուն։

2.— Բարսեղ էֆ. Աւետիսեան որ Ռոտոսթոյի ծանօթ կրթ. խնդրոյն քննութեան համար քննիչ կարգուած էր և ինքն ալ վերապահութեամբ ընդունած էր այս պաշտօնը, յայտնեց թէ իր անձնական գործերը չպիտի ներէին երթալ Ռոտոսթօ և հրաժարեցաւ։ Խորհրդոյ անդամներէն ալ ուրիշ ոչ ոք տրամադիր գտնուելով այս պաշտօնը ստանձնելու, խորհուրդը որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հօրմէն, որ այս քննութեան ելք մը տրուելու համար հարկ եղած տնօրինութիւնը ի գործ դնէ։

3.— Ս. Պատրիարք Հայրը ծանուցած էր թէ Ամասիոյ ազգ. վարժարանց ուսուցչաց խնդրոյն քննութիւնը յանձնած է Սեբաստիոյ առաջն. փոխանորդ Տ. Սահակ վրդ.ի։ Խորհուրդը լսեց այս տնօրինութիւնը եւ արձանագրեց։

4.— Ասկէ առաջ Այտընի ազգ. վարժարանին ուսուցիչ Սերոբէ էֆ. Առաքելեան «Բարի դպրոցականը» անուամբ ընթերցանութեան գիրք մը պատրաստած և ներկայացուցած էր, յայտնելով թէ ասկէ առաջ կատարած քննութեան տեղեկագրին վրայ բարեփոխած էր զայն։ Նոյն ձեռագիրը հեղինակին խնդրանքին համաձայն դարձեալ քննութեան յանձնուած ըլլալով, եկած տեղեկագրին և տեղի ունեցած կարգ մը դիտողութեանց վրայ, արժան չդատեց վաւերացնել։

5.— Մելքոն էֆ. Միլոյեան գրով մը խորհրդոյ կը ներկայացնէ իր պատրաստած «Գործնական երկրաչափութեան» դասագիրքը, որ արդէն Խորհրդոյ կողմէ վաւերացուած էր և փափաք կը յայտնէր, տպագրեալ օրինակներուն 1/4 մասը նուիրել Ազգ. Հիւանդանոցին։ Խորհուրդը գնահատելով յիշեալ էֆ.ին այս առաջարկութիւնը, արժան դատեց իր առաջիկայ նստին հրաւիրել զինքը այդ մասին խորհրդակցելու համար յարակից պայմաններուն վրայ։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. Կաթողիկոսը ասկէ առաջ Ազգ. Վարչութեան առաջարկած էր որ Շանդարեան Վարժարանի կտակէն մնացեալ դրամագլուխը, իր տրամադրութեան տակ դրուի, Կիլիկիոյ եկեղեց. և կրթ. նպատակներուն գործածելու համար։ Պատրիարքարանը Ն. Ս. Օծութեան հաղորդեց թէ, թէեւ այդ կտակին մատակարարութիւնը Ազգ. Պատրիարքարանի հոգողութեան ներքև կը մնայ, բայց տարեկան չահը ամբողջովին իրեն պիտի յանձնուի՝ յիշեալ նպատակին յատկացուելու համար։

ՃՈՇԱԿ, վայելչութիւն և արդուզարդի հմտաս զանազանութիւն էական տարերն են պատրաստելիք հագուստ մը դիտող աչքին և զայն կրող անձին հաճոյ ընծայելու համար։

Այս տեսակետով էր որ Սկիւտարի Ս. Խաչ Թաղին Զգեստաշինութեան Ճանաչաժողովը գեղեցիկ գաղափարը յղացաւ իր վերջին նստին մէջ՝ իգական սեռէ Խնամակալութիւն մը կազմել և աղջկանց չրջազգեստներուն պատրաստութեան բոլոր հոգը յանձնել նոյն Խնամակալութեան որ բնական է աւելի հասցող պիտի ըլլայ կանացի նորաձեւութեան։ Խնամակալուհիներն են Երիցուհի Հայկանոյշ Փաշեան, Տիկին Թամելա Ըրկատապչեան և Օր. Ագապի Թաշճեան, որոնք չինուելիք հանդերձներուն ձեւին, կարուածքին և մանաւանդ գլխարկներու ընտրութեան մէջ իրենց կիրթ ու փորձ ճաշակը պիտի խառնեն, որպէս զի նախկին տարիներէ աւելի բարեձեւ ու վայելուչ կերպով զգեստաւորուին Բախչէն անժառանգ ուսումնատենչ սանուհիները։

ՍԿԻՒՏԱՐ Իճառիէի Ներսէսեան և Երժանեան վարժարանի հոգաբարձութիւնը չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Աղքատ ուսանողաց խնամակալութեան հետեւեալ նուիրատուութիւնները ըրած են հետեւեալ տեսքը իրենց անուան տօնախմբութեան առթիւ. Յակոբ Գրիգոր, Յակոբ Տէօքմէճեան 60ական, Մարտիրոս Մարգարեան 40, 20ական զրչ. նուիրած են՝ Բարթող Թէլեան, Անդրանիկ Ադամեան, Պետրոս Պալեան, Յակոբ Կոլոշեան, Պետրոս Շահինեան, Որդիք Պէրպէրեան, Պետրոս Ատարեան, Յովհաննէս Հինդլեան, Մկրտիչ Քէչիչեան, Յովհաննէս Թէրլէմէզեան, Յովհաննէս Տէր Յակոբեան, Կարապետ Արխանեան, Անտոն Թէլեան, Կարապետ Աբելեան, Կարապետ Զէլիկեան, Կարապետ Թէլեան, Հրանտ Նազարեան, Սիմոն Թուղլաճեան, Սարգիս Ղազարեան և Սիմէոն Գօրեան էֆ.ները։

(Շար.)

ԱԶԳ.— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրեալ է քարոզել Մեծ պահոց առթիւ Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցին վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 3 1/2ին (Ը. Թ.) ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։ Զայս ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան ծանուցանելով

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Սկիւտար Ս. Խաչի
Ատենադպիր Դեր-Ատենապետ
Մ. ԵԱՂՄԱՃԵԱՆ Ն. Ց. ԱԼԹՐԲԱՐՄԱԳԵԱՆ
Սկիւտար, 905 Մարտ 19

ՀԱՅ ՋՈՒԹԱԿԱՀԱՐ ԴԱՒԻԹ ԴԱՒԹԵԱՆ

Նկարիչ Պ. Արսէն Շապանի ֆրանսական ոստանին մէջ գտած յաջողութենէն ետքը, ուրիշ Հայ տաղանդաւոր արուեստագէտի մը յաջողութեան արձագանգն ալ կուգայ դարձեալ եւրոպական ոստանէն։ Ֆրանսերէն թերթ մը կը գրէ Կովկասեայ ջութակահար Պ. Դաւիթ Դաւթեանի մասին, որ արդէն իրական համբաւ մը կը վայելէ երաժշտական շրջանակներու մէջ։—

«Պ. Դաւիթ Դաւթեան ծնած է Պաթում։ Իր երաժշտական տաղանդին մասին խօսելով դիտել կուտանք որ, Պ. Դաւթեան կը ջութակահարէ յստակ և վճիռ, մեղմահոս վակի մը պէս։ Իր անունը — հանրածանօթ երգչական աշխարհին — յաճախ կարդացինք մեծ քաղաքներու նուագահանդէսներուն մէջ։ Իր ներդաշնակ շեշտերը և մաքուր արուեստագիտութիւնը Դաւթեանի մէջ նշմարել կուտան իր երեւելի ուսուցիչներուն հետքերը, որոնք են՝ Թիֆլիսի՝ ջութակահար Պրիւքսելի Երաժշտանոցին մէջ և Սէվիլիք՝ ջութակահար Փրակայի երաժշտանոցին մէջ։

«Պ. Դաւթեան տարօրինակ յաջողութեամբ ջութակահարեց Թարթենիի մէկ կտորը Այդ երկարաշունչ ու ամենադժուար կտորը՝ անուշ յափշտակութիւններու կը մատնէ ունկնդիրը։ Երբեք չէինք լսած Շուբերտի Դրոմիչեն՝ աւելի ախ ու ծալաբ ու հոգեյոյզ, որուն մէջ Պ. Դաւթեան ցոյց տուաւ պոեմիական զգացումներ։»

ՅՈՒՂԱՐԿԱՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՕՐ. ԱՐԱՔՍԻ Խ. ՔԻՒՐԲՃԵԱՆԻ

Առջի օր Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ Այ-Սթէֆանոյի եկեղեցւոյն Տ. Խորէն քահանայ Քիւրբճեանի վաղամեռիկ աղջկան՝ Օր. Արաքսիի յուղարկաւորութիւնը։ Էսատեան վարժարանի Ե. դասարանի աշակերտուհիները իրենց դժբաղդ ընկերոջ դագաղին շուրջը շարուած կուլային դառնապէս։ Վաղամեռիկ Արաքսի որ հազիւ 15 տարեկան կար, էն ուշիմ և յառաջադէմ աշակերտուհիներէն մէկն էր Էսատեան վարժարանի և իր հեզամտութեամբ ու հրեշտակային բնաւորութեամբ բոլոր ուսուցիչներուն, վարժուհիներուն և մանաւանդ դպրոցական ընկերներուն սէրն ու համակրանքը գրաւած էր։ Յուղարկաւորութեան հանդէսին կը նախագահէր Տ. Հայկակ Սրբազան, իր շուրջը ունենալով երեք վարդապետներ և գրեթէ Բերայի բոլոր քահանայից դասը։ Թաղման արարողութենէն յետոյ՝ Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ քարոզիչ Տ. Ներսէս վրդ. Դանիէլեան, որ Տ. Խորէն Հօր հարազատակից է, շատ զգածուած և յուզիչ դամբանական մը խօսեցաւ։

Թափօրը երբ եկեղեցիէն դուրս հանուեցաւ՝ բակին մէջ հանգուցեալին ընկերուհիներէն մին սրտայոյզ դամբանական մը խօսեցաւ դագաղին առջեւ, ապա կառք դրուելով տարուեցաւ Շիշլիի Էսատեան վարժարանի Տնօրէն Մարգարեան էֆ. և ուրիշ քանի մը ուսուցիչներ Տ. Խորէն հօր բարեկամներուն հետ մինչեւ գերեզման գացին։

Սրտագին չնորհակալիքս կը յայտնեմ Դեր. Տ. Հայկակ Սրբազանին, Դանիէլեան, Աբարդեան և Մարկոսեան հայր սուրբերուն, նոյնպէս Բերայի քահանայ եղբայրներուս և Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ, մանաւանդ Էսատեան երկսեռ վարժարանի պաշտօնէից և ողբացեալ զաւկիս ընկերուհիներուն և բոլոր անոնց որոնք իրենց ներկայութեամբ հանդիսաւորեցին անոր յուղարկաւորութիւնը և մխիթարեցին եկեղեցւոյ պաշտօնէի մը վշտացեալ սիրտը։

Վշտակիր
ԽՈՐԷՆ ՔՀՆ. ՔԻՒՐԲՃԵԱՆ

Մ Ա Ն Ա Ղ գրոկն շաբաթաթերթի այսօրուան թիւը հետեւեալ չահեկան բովանդակութիւնն ունի.— Պատմ մը Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ Տ. Ա.— Ապագայի լրագրութիւնը. ԲՐԻՋԱՆԹԷՄ.— Արուեստագէտը ու հասարակութիւնը. ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ.— Բանաստեղծութիւններ. «Նախանձ» Մ. Ա. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ.— «Աշնանային մրատածումներ» ԱՌՄԱՆ ՍԻԼՎԷՍԴՐ.— Ժիւլ Վէռնի մահուան առթիւ. Ա. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ.— Հինէն ու նորէն. Տ. Ա.— Գրական արձագանգ, Խմբագրական նօթեր և այլն.— Յօդուածներ թիւով՝ «Ցիշատակներ ուսանողական կեանքէս». ԶԱԳԷԼ ԵՍԱՅԵԱՆ։

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԲԵՄ

Վաղը պիտի քարոզեն.—

Բերայի մէջ ժամը 2.30ին Բրօֆ. Ե. Հ. Ճէճիզեան։

Կէտիկ-Բաշայի Ամերիկեան Վարժարանին մէջ ժամը 3.30ին Տօք. Ճ. Բ. Կրին։

Սկիւտարի մէջ ժամը 4ին Վեր. Ա. Պ. Շժաւոնեան։

Պայազը-Հասանի մէջ ժամը 4ին Վեր. Ե. Դ. Գրիգորեան (Թուքքերէն)։

Խասգիւղի մէջ ժամը 7.30ին Պատ. Ս. Ե. Զորիկեան։

*** Մայրաքաղաքիս Երիտ. Քրիստ. Ընկ ի աղօթաժողովը տեղի կ'ունենայ ամէն Կիրակի, ժամը 8.30ին (Ը. Թ.), Գում-Գարուի Ամերիկեան «Ռէսթ»ին մէջ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

31 Մարտ 1905

Ֆրանս. 3%/s Français)	99	62
Ռէժի (Tab. Turcs)	369	—
Օտմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	89	30
Եբկաթուղի (Lots Turcs)	134	50
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	606	—
Տրանսվաալ (Transvaal)	100	—

ՍԷԼԱՄԼԸԳ ՐԷՍՄԸ ԱԼԻՍԻ

Տիւնքի ճուսամ կիւնիւ Սէլամլըգ ըէսմը ալիսի Համիտիէ ճամիի չէրիֆինէ իճրա պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՑՍԵՐԱԶՈՒՆ ԻՇԽԱՆ Բարձ. Ահմէտ էֆէնտիի վրայ կատարուած վիրաբուժական գործողութեան յաջողելուն առթիւ, Օտար Դեսպանատուներու առաջին թարգմանները կայս. Պալատ երթալով շնորհաւորութիւններ մատուցին։

ՄԱՐՍԱՏՈՒՆՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն յանձնաժողով մը կազմուեցաւ մաքսային վերաքննիչ Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ. մաքսային հասոյթներուն յաւելման միջոցները խորհելու, գործերուն կանոնաւորութիւնը ապահովելու և մաքսային անհոգ ու զեղծ պաշտօնեաներու մասին տնօրինութիւններ ընելու համար։ Այս յանձնաժողովին անդամներն են պետական պաշտօնաններու ելմտական ընդհ. քննիչ Զիեա պէյ, քաղաքային պաշտօնաներու յանձնաժողովին անդամ Իզէտտին պէյ, Պետական Խորհրդական Պոխոր էֆ. և Պոլսոյ գանձմանց Տնօրէն Ռիֆաթ պէյ։

—Պաշտօնական ղեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ մաքսային վերատեսչութեան զանազան ճիւղերուն, դիւաններուն մէջ արձանագրուած և ընդունուած անթոյլատ պաշտօնէաներու թիւը չափազանց ըլլալով, ասկէ ետք ո՛չ Պոլսոյ և ոչ ալ գաւառներու մաքսատուններուն մէջ անթոյլատ պաշտօնեայ այլ ևս չպիտի ընդունուին։

ՀԱՊԵՇ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Վեհ. Սուլթանին թիկնապահ գնդապետ Մէհմէտ Ալի պէյ հի.բամեծար կարգուեցաւ Մենելիք կայսեր պատուիրակներուն։ Պատուիրակներէն կայսեր մասնաւոր թարգման Մ. Աթօ Մերիէմ Կայս. Պալատ գնաց և այցելեց Աւագ քարտուղար Թահսին փաշայի և Աքարողապետ Իպրահիմ փաշայի։ Պատուիրակները երէկ ներկայ գտնուեցան Սէլամլըքի արարողութեանց։ Վեհ. Սուլթանը իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնեց Վեհ. Նէկիւսին կողմէ ներկայացուած նուէրներուն առթիւ և Արարողապետ Իպրահիմ փաշայի միջոցաւ Իր Կայս. Բարեւները հաղորդեց Հապէշներուն։

ՀԱՄԻՏԻՕԷ ՄԱՆԿԱՆՑ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ.— Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ Համիտիէ Մանկանց Հիւանդանոցին կից կնախտաբանական դարմանատուն մը հաստատուի 40 անկողինով։ Այս չէնքը որուն հիմնարկէքը կատարուեցաւ առջի օր, 45 մէթր երկայնութիւն մը պիտի ունենայ և գիտական ամէն կատարելագործութիւններով օժտուած։ Դեռինը մոզայիքով պիտի ըլլայ։ Էլեկտրականութեամբ պիտի լուսաւորուի և վիրաբուժական մանաւոր սրահ մը պիտի ունենայ իր մէջ։

ՇԻՐԲԷԹԻ երկու նոր չոգենաւերը թիւ 51 և 52 առաջիկայ շաբթու պիտի փոխադրուին Անգլիոյ Ֆէրֆիլտ նաւարանին մէջ։ Ասոնք 47 և 48 թիւերուն նման են։

ԲԻԼԼԻ ԼՕԹԻԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ.— Գոլսոյ Ֆրանսական դեսպանատան Վօքուէ պահականաւին հրամատար հռչակաւոր գրագէտ Մ. Բիլլի Լօթի, որ 18 ամիսէ ի վեր Պոլիս կը գտնուէր, իր պաշտօնավարութեան շրջանը աւարտած ըլլալով առջի օր մեկնեցաւ Պոլսէն Մէսաժբրիի չոգենաւով։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ արարողապետ Իպրահիմ փաշա ողջերթ մաղթեց Ֆրանսացի ակադեմականին։ Ողջերթի գացած էին Ֆրանսական դեսպան Մ. Բոնսֆան, Պարսից դեսպանը Ա. Թարգման Յովհաննէս խանի հետ, ամերիկեան, սպանիական, պէլճիական դեսպանները, Օսմ. Պանքային ընդհ. տնօրէն Մ. Տէֆէս, հրամատար Պէրժէ եւայլն։

ԿՐԹԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ.—Բէշդաշի նախորդ օսմ. հիւպատոս հանգուցեալ Ֆէրիտուն պէյ 8000 ոսկի կտակեր է Բէշդաշի համալսարանին, որպէս զի այդ գումարին տոկոսով չորս օսմ. հրատակ ուսանողներ ընդունուին նոյն համալսարանը։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դրօշով Էրմիս չոգենաւը որ ընկղմած է Մարմարա կղզիին Բէթալի լիմանի մօտ, ծախու հանուած է։ Դիմել Պոլիս Վիթալ խան, Անգլ. Լլոյդի ներկայացուցիչ Ժ. Վ. Վիթալ և Ընկերութիւն։

ՊԱՆՏՐՄԱՑԻ ծանօթ վաճառականներէն և Իւնիօն ու Պալքան ապահովագրութեանց գործակալ Յարութիւն էֆ. Տանիկեան, որ Պոլիս կը գրասնուէր, այսօր Կանտրա կը մեկնի, ուր աւելի ևս պիտի ընդարձակէ նոյն ընկերութեանց գործառնութիւնները։

«ԶԸՐԱԹ ԿԱԶԷԹԱՍԸ»ի 3րդ թիւը հրատարակուեցաւ։ Ի մէջ այլոց կը պարունակէ Պէկեան և Գալֆեան էֆ.ներէ յօդուածներ և վարդենիի միջատները ներկայացնող գունաւոր գեղեցիկ պատկերներ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆՆ ԱՀ ԿԸ ՄԵՌՑՆԷ.— Իզմիրէն տարօրինակ լուր մը կը հասնի։ Ցարդ գիտնէք թէ մարդ յուզումէն, տանկնկալէն և բարկութենէն կրնար յանկարծամահ ըլլալ։ բայց ուրախութենէն մեռնողներ ալ կան եղեր։ Տէ՛ր Աստուած, ասկէց ետք խնդալէ, խանդավառուէ՞ ալ պիտի վախնանք։ Ահա պատմութիւնը.— Իզմիրցի Հայ մը Պ. Յովհան Ա լանեան անցած շաբաթ յանկարծամահ եղաւ։ Իր մահէն քանի մը ժամ առաջ Ասլանեան լուր առած էր թէ արտասահմանի մէջ մեռած է իր մէկ ազգականը որ իրեն կը ձգէր 5000 ոսկիի ժառանգութիւն մը։ Իր յանկարծական մահը այս լուրին պատճառած ուրախութեան կը վերագրուի։

ՀՐԴԵՀ.— Առջի գիշեր, առտուան դէմ հրդեհ ծագեցաւ Պէօյիւքտէրէ, Բալաֆաթ եէրի, Հայոց եկեղեցիին սեփական հացագործի փուռէն։ Փուռը ամբողջ այրեցաւ։ Հոն գտնուած ալիւրները և կարասիները ապահովագրուած էին 150 ոսկիի, բայց աւելի մեծ արժէք ունէին։ Եկեղեցիին մասնաւորն ալ վնասուեցաւ։

ՍՊԱՆՆՈՒԹԻՒՆ.— Բերա, Բանկալթի, Նպարավաճառ Զմշկածագցի Աւետիս աղայի (Աղա Պէյ) խանութը առջի առաւօտ սովորական ժամէն շատուշ բացուած չըլլալով, դրացիները կը կասկածին և լուր կուտան ոստիկանութեան։ Ոստիկանութիւնը անմիջապէս բանալ տալով խանութը, ներս կը մտնէ և կը տեսնէ խեղճ Աւետիս աղան գետինը փռուած՝ վիզը ճզմուած և քիթը բերանը արիւնլուայ։ Խանութին մէջ մուրհակներ, գրութիւններ և պարզապէս դրամական մը կային։ Աւետիս աղա թաղուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը կասկածի վրայ ձերբակալած է խեղդամահ Աւետիս աղայի եղբայրը Գրիգորը և եղբօրորդին Ղազարոսը։ Գրիգոր եղբօրը հետ առնելիք տալիքի խնդիրի մը համար ալէկ չէ եղեր։ Քննութիւնները կը շարունակուին։

Այս լուրը ցաւ պատճառած է զինքը ծանչցողներուն, որովհետեւ դժբաղդ Աւետիս աղան խիստ բարի և ընտանեսէր անձ մըն էր ու սիրուած էր ամբողջ Բանկալթիի մէջ։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ
ԿԵՑԱՆԱԿՈՍԱՊԷՊԻՆ
ՄԻՔԷՐԱՆ ԷՖ. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ
ՕՐ. ԱՐՈՒՍԵԱԿ ԴԵՐՁԱԿԵԱՆ
ԽՕՍԵՑԵԱԼ Ը

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 18 Մարտ Ուրբաթ)

ՑՈՐԵՆ

Ճերմակ Առաջին օխան	39-39 1/4	փարա
» երկրորդ »	38-38 1/2	»
Մախլութ »	36-37	»
Զավտարլը »	34-35	»
Սէրթ առաջին, օխան	37—38	փր.
» միջին տեսակ	35-36	»

Այսօր ժամանեց 20 վագոն ցորեն Անատոլ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քըրմա Ա. պարկը	72-73	ղ.
» » Բ. »	68-70	»

ԹԵՓ

Օխան 20 փարա։

ԳԱՐԻ

Բէյսուէնէճ	12—12 1/4	ղրչ. գրիւ
Մերսին և Ռումելի	11—11 1/4	»

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն Հեռագրական Գործակալութենց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԲԱՐԻԶ, 31 Մարտ.— Բեթերսպուրկէն եկած հեռագիրներ կը հաստատեն թէ Ռուս կառավարութիւնը Ֆրանսայի և Միացեալ Նահանգներուն հաղորդեց այն պայմանները որոնցմով կարելի պիտի ըլլայ հաշտութեան կընքումին համար պէտք եղած բանակցութիւնները սկսելու։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բեթերսպուրկէ եկած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Ճաբոնցիներուն եռանդագին յառաջխաղացումը և չարժումները Զօր. Լինեվիչի կացութեան մասին մասնագիտութիւն կը պատճառեն Ռուս ընդհանուր սպայակոյտին։

ԲԱՐԻԶ.— Դահիրէէն կը հեռագրեն թէ Եգիպտոսի Պանքան պայմանագրութիւն մը կնքած է Մենելիք կայսեր հետ որուն համեմատ այդ դրամատունը բացարձակ ժենաչնորհ ստացած է յիսուն տարուան համար, երկրական բոլոր գործողութիւնները կատարել ամբողջ Հայաստանի մէջ։

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ
ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ անուամբ հրապարակի վրայ ծանօթ հանդերձեղինաց այս վաճառատան ընկերներէն Տեար Արսակ Մօսիկեան բաժնուած ըլլալով, գործը ամբողջովին մնացած է Տեարք Տիգրան Տամլամեան եւ Ըսկ.ի որ ըստ առաջնոյն պիտի շարունակէ գործել նոյն ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ անուամբ։ Ցիչեալ վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուի նոր ու գեղեցիկ մթերք մը գարնան եւ ամառուան զանազան հագուստներու, արանց և տղայոց։ Նաև վաճառատան յարգելի պեռերը կ'ստանձնեն պատրաստել ապսպրանքով (Sur commande) այլ և այլ հանդերձներ, կերպարի, ձեւի և կարուածքի ազնուութեամբ ամէնէն դժուարահաճներն իսկ գոհ ձգելու պայմանաւ։ Այս առթիւ Սերոպէէն նոր բերել տուած է նորոյթ կերպասներու ճոխ տեսակներ։ Բաց ասած, վաճառատունը պատրաստ է շարթեկան համեստ վճարումներով հագուստ պատրաստել ամէն այն ծանօթ անձերուն՝ որոնք մէկ անգամէն գնելու դիւրութիւնը չունին, և այս առթիւ պէտք է յիշեցնել որ ուրիշ դերձակներու նման ապառիկի այս դրութիւնը երբեք անպատուաստ չէ պիտի ըլլայ յարգելի յաճախորդաց համար։

Սակարկութիւն չիկայ. գիները՝ թիւը ԵՐԿՈՒ դահեկան։ Միակ կեդրոնատեղի

"ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ,,
25 Սուլթան Համամ, Հավուզլը Խանի կիցը թիւ 25։

50—3

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ
13,31 Մարտ 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	96.30 1/2
Ամէնէն բարձր գինը	96.32 1/2
» վար »	96.26 1/2

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	132	87
Երէկուան բարձր գինը	133	.12
» վար »	132	75
Բրլաթ Ֆոնֆէ Լիժիրիէն Ա	309	.
» » » Բ	269	.—
Բարաք	531	.
Պանք Նաս. Կրէս.	427	.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	7.15	
Ռէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	385	.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	12.02	
Օսմ. Ապառնվագր. Ընկ. Լ.	0. 4.15	

խնամարոյր ճանիճներ կամ ճանճամասուններ ձեւացած են։ Գարշելի հոտ մը, որ յարակից սենեակներէն կուգայ, իր բոլոր նողկանքը սփռած է մթնոլորտին մէջ։ Այս տխուր պատկերին վրայ բացուող սրահն ալ կը ներկայացնէ ցաւագին տեսարան մը։ Բազմաթիւ տարաբախտ մանուկներ ծալապարիկ նստած են խիտ առ խիտ, փոքրիկ քառանկիւնի տուփերու մէջ դէղ դէղ կուտակուած ադկերներու նման, իրենց առջեւ ունենալով հին, խարխուլ սեղաններ։ Սրահին բոլոր պատուհաններէն հալիւ աղօտ լոյս մը կը մտնուի և կուգայ կը չեչէ ընդհանուր ժժգունութիւնը որ տիրապետող հանգամանքը Մը ունի այս վատառողջ մթնոլորտին մէջ։ Դռնապանները նըստուղներ են ուելի, որոնց տախտակամածները ոտքերու տակ կը դղրդան, կը սարսռին կարծես, իրենց քայքայումը պատմելով։

Վարժարանին այս բաժանումը կը կոչուի ծաղկոց։

Ո՛վ հեգնութիւն բառերու։

—Նը մտածէ՛ր որ մինչ հարիւրաւոր տղաքներ այս նկուղներուն մէջ իրենց ծաղկութիւնը կը թարշամեցնեն օդ և լոյս խնդրելով, անդին Թաղ. Խորդոց անդամները ձեւակերպական չնչին խնդիրներու համար իրարու հետ կը վիճին, հրաժարականներ կը փութացընեն եւն.։ Եթէ այս նկուղները վարժարանական կանոնաւոր չէնքերու պիտի չվերածեն, ուելի աղէկ է որ տըղաքը երթան դաշտերուն մէջ վազվըռտան, արեւին ու բաց օդին ճառագեն, և բնութեան կազդուրիչ ծոցին մէջ Ամասիոյ առատաձեռնած բարիքները լիսնուրթն վայելեն։

ԺԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱՆԱՑԻ

Յ. Գ.—Յաջորդ յօդուածին նիւթերը պիտի ըլլան։

Ընկոյզիցն դերը՝ դաստիարակութեան մէջ։—Սեփականներու թաղը։—Ասաբարարի հիւպը եւ Շերյոֆ Հօմս։— կիսն քառոգիչներ։

ՊԱՐՈՆ ՍԱՄՍՈՆՑԻՆ ՏԻԿԻՆ ՍԱՄՍՈՆՑՈՒՀԻՆ ՕՐԻՈՐԴ ՍԱՄՍՈՆՑՈՒՀԻՆ

(ԼՈՒՐԸՋ ՅՕԴՈՒԱԾ)

Ու կ'ըսէին ինծի.

— Միսսի՛ Թոլա, սախրա՛ն մեր վրայ բան չգրես,

(Ու վրայէ վրայ ասանոց սարքեր կը խմցնէին՝ որպէս զի իրենց վրայ բան չգրեմ։)

Ու կը պատասխանէի իրենց.

— Տէ՛ր ողորմեա, Աստուա՛ծ չընէ։

(Ա՛յ օր, պատուոյ խօսք։ մաքառօլ. խահուէճին վկա՛յ, — մինչեւ որ սիրտերնին հանդարտէր)։

Սակայն, Ղալաթիոյ քարտէզը ելլելուս պէս, առջինի գործս եղաւ գրիչս առնել և Սամսոնի սիրելի բարեկամներուս վրայ բան մը գրել։ մի մէյն առուած խօսքս... չկասարելու հաճոյքը վայելելու համար։

Ո՛ ինկածութիւն երիտասարդական բարքերու . . . (հոս երեւակայեցէք քանի մը սիւնակ tirade և քանի մը քիլօ՝ աւելի ու ապտա)

Անկեղծ գրականութիւն ըրած ըլլալու համար նախ ըսեմ անկեղծօրէն թէ մեծ բան մը չունիմ բսելիք նիւթի մը վրայ, որ խօսքը դէղերնս, մեծ բան մը չարժեր, սակայ՝ երբ կ'երեւակայեմ սուրաթը զոր պիտի չինեն՝ առուտ մը կանուխ կարդալով յօդուածս և այն քնքուշ հայհոյանքները, զոր անթել հեռագիրով պիտի ուղղեն հասցէիս (Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 65), ա՛, հաւատացէք, գրիչս մատներուս մէջէն... վալ կը դառնայ։

Ասկէ զատ, Սամսոնի մէջ բաց ի առատ բաժանորդներէ սրճարան մըն ալ կայ որ կը ստանայ Մանզուսկ պատուական լրագիրը, և ես, ձեր խանարհ ծառան, խահուէճին միտքին մէջ յիշատակս միչտ վառ պահելու համար, խանարհաբար քանի փարա պարտք ձգեցի. արդ, երախտագիտական պարտքս կատարած ըլլալու համար հանդէպ սոյն սրճարանին, կը գրեմ ներկայ յօդուածը, զոր, կարդալու համար Մանզուսկ չստացող պարոն Սամսոնցիները պարտաւոր են նոյն սրճարանը երթալ և մէյմէկ սուրճ խմել, որով ես ալ պարտն սրճեփին հետ... փարա կուգամ։

(Դրագէտ ըլլալս առաւելութիւնները!)։

Ո՛հ հիմա, ա՛ռանքասանքի խոցած ստատուածներս, Բանքասանք ոտտոտդու, օգնէ՛ ինծի, ներշնչէ՛ զիս, ուժ տա՛ր ինծի և... ակռաներուս (սիրելի ժամանակակիցներուս միջը խքծնելու համար)։

* * *

Սամսոն. — Սրբազան Պատմութեան մէջ Տալիլայի՝ երիկը ու կղպկին հերոսը։

Սակայն այս մարդը ոչ է յարաբերութիւն չունի ներկայ Սամսոնին հետ, որ վաճառական նաւահանգիստ մըն է, ինչպէս կ'ըսէր մեր ուսխարհագրութեան միւսիւն, և որ երթալու համար քանի մը օրդ.. ծովախաչ բռնուելու է։

—Սրբ որ Սամսոն երթաս, ա՛լ ուղածիդ չափ սեւ խավեար կ'ուտես, կ'ըսէին՝ յուցնելու համար իմ որկրամոլութիւնս, որ եօթը մահացու մեղքերէն մէկն է։

Սեւ խավեար ուտելու համար Սամսոն գացի և փա՛ռք Աստուծոյ, կար մը խավեարէն զատ բան չկերայ։ սեւ խավեարին սեւ երեսը չտեսայ... ա՛յլ իսկ խանութպաններուն քով։

Շաբաթ մը ամբողջ Սամսոնի փողոցները թափառեցայ՝ նստելու սենեակս գտնելու համար։

— Ամուրի՞ էք, կը հարցնէին տիկին տանտիրուհիները, որոնք աղուորուհիներ կեղծ մրցակիցներ էին։. մեծ մայրիկիս հետ։

— Դժբաղդաբար այո, կը պատասխանէի։

— Անանկ է ճե չենք կրնար ձեզի սենեակ տալ։

(Եթէ անգամ մըն ալ Սամսոն երթամ, առաջուընէ զէշ աղէկ կենիկ մը պիտի առնեմ, որպէս զի կարենամ... սենեակ մը վարձել։)

Կնամեծարութիւնը չափազանց առաջ գացած ըլլալով այս քաղաքին մէջ, երբ հայ-յայտ սալոն մը երթաք, երիկ մարդիկ բազմցին վրայ կը փուտին, իսկ կիները աթոռներու վրայ կծկուած՝ իրենց մարմինին ամենէն փափուկ մասը կը ցուցնեն (անգութները՝)։ և ո՛վ հակասութիւն իրաց) սեւրը նախ այրերու կը հրամցուի ու յետոյ՝ կիներուն։

Ո՛վ galanterie մինչեւ Սամսոն գալու համար որչափ ալ փխուեր ես։

— Այս գիշեր մեր ասնը հրամմեցէք, պալօ ունինք, ըսին հեղ մը։

Պարահանդէսի մը հաճոյքները վայելելու անհուն ըղձանքով, Ֆրաք ու ճերմակ միլէս կռնակս անցուցած՝ փութացի հոն ուր պալօ մը կը արուէր այն գիշեր, և մինչեւ առաւ ճերմակ միլէով, սեւ ֆրաքով ու ճերմակ ձեռնոցներով... ըսկսափլ խաղացի։

(Հետեւեալ առտուն միայն հասկցայ թէ գաւառաբարբառի մէջ պալօ կ'ըսեն եղեր... ըսկսափլ խաղալուն)։

Սամսոնցի սիրելի բարեկամներուս musique de chambre յանքեռնան է։ (հոն լանթէռնա մը զարնել ասլը՝ նուագահանդէս մը տալու չափ ազդեցութիւն ունի)

—Այս գիշեր յանքեռնա մարկ պիտի ընենք կ'ըսեն, ինչպէս որ Բերայի մը պիտի ըսէր.— Այս իրիկուն Բուսաթօր Զէքին պիտի երթամ։

Սամսոնի մէջ «գուբի սարէլսարի»ն «մէղէ»ներու clous է. ասկէ երկու տարի առնողը նոյն իրիկունը առնը «աուարէ» մը կուտայ։

Սամսոնի մէջ գրիչ բռնել գիտցող մարդիկ ա՛նչափ շատ են, որ երբ Սամսոնէն անտարագիր չորս տող բան գրկուի թերթի մը անիմպալս կը հասկնան գրողին ո՛վ ըլլալը, չիտակ բարերանին կը դիմեն և գրողը գործէն կը հանեն. «ահա՛ թէ ինչո՛ւ Սամսոնէն աղէկ ծխախոտ կ'ելլէ, բայց գըրագէտ, ո՛չ երբէք։)

Սամսոնցին ա՛նչափ կենցաղագէտ է որ կոչիկը կուտայ, բայց քաղաքավարութիւնը մէկուն չի տար։

—Սուրճ մը չէ՞ք առներ, ըսին անգամ մը այս տղերքը գրողին։

—Մէռա՛ւ, հիմա առի, պատասխանեց այս տղերքը գրողը։

—Հապա մըն ալ ինծի համար առէք։

—Չեմ կրնար, չնորհակալ եմ։

—Գեղի՞ ա՛ռ կ'ըսեմ կոր, չէ նէ հիմա «խաֆա»իդ...

—Աղէ՛կ, աղէ՛կ, կ'առնեմ... Մարգա՛ր ինծի տուրճ մը բեր։

Սամսոնցիին համար «միւսիւ»ն նախատական մակդիր մըն է, այս պատճառաւ պարոն «լուսթրօճի»ս փողոցին անցած առենս կը պտտար հոնտեղ։

—Նը, Թալաթա՛ն, եկու կոչիկներդդ ներկեմ։

Եւ որպէսզի չելլար «խաֆա»իս բան մը իլեցնել, կը հնազանդէի սիրելի «լուսթրօճի» բարեկամիս հրամանին։

Զամ գիտեր թէ Թաքերական նուրբ ճաշակը Սամսոնցի՞ն ելած է, թէ Սամսոնցի՞ն՝ Թաքերական նուրբ ճաշակէն, ա՛նչափ հասկցող է Սամսոնցին։ Իրեն համար Թաքերախաղ ըսածդ քիչէն քիչ տասը վարագոյր մը ըլլալու է, եաւէն ալ երկու զուլպա մը խաղցուելու է, որպէսզի տրուած դրամը արժէ։ Եթէ ներկայացումը ժամը գիշերուան 8ին աւարտի, Սամսոնցիին Թաքերական նուրբ ճաշակը դժգոհ կը մնայ։

«Ճաքանցիներուն համար կ'ըսեն թէ երբ Թաքրան երթան, քսանչորս ժամ կը նստին։ չեմ գիտեր թէ արդեօք Թաքերական նուրբ ճաշակն ալ Մայրագոյն Արեւելքէն գաղթած է։

Իրիկուն մը Սամսոնցի տիկին մը սա՛պկա կը տրանկար։

—Ասկէ առաջ երբ խաւմբ մը գար, խաղին ասենը «ֆրանբրա», գդումի կուտ և այլն կը ծախէին. դուք ե՞ք և այդ բանը վերցուցիք. ժողովուրդ ասկէ չատ դժգոհ է և անոր համար Թաքրան չի գար կոր։

Իրաւունք տուի յարգելի տիկնին։

Ինչ կրնաս ըսել հոգիս, ո՛րչափ մարդիկ, ա՛նչափ ճաշակ. կ'երեւի թէ այս տեղի Թաքերասէրներն ալ՝ Թաքրան ուշանալու համար չէ՛ որ Թաքրան կ'երթան, այլ պիսակալաճառէն դուսմի կուտ գնելու համար։

Օր մը վիս ճաշի հրաւիրեցին. ախորժակս չգգալու համար կէսօրին բան մը չկերայ, ամբողջ օրը խիստ ծամ մը բռնեցի և իրիկուան ժամը տասներկուքին քաղցէս ուղղեցի հրաւիրուած տունս։ Սակայն կ'երեւի թէ մարդիկը զիս հրաւիրած ըլլալուն համար զղջացած՝ ժամը տասնըմէկին ճաշերնին ըրեր են, և ես ի զո՛ւր մինչեւ առտու սպասեցի երանելի ճային։

Նախաճաշին պանիր կերէք և ամէն ապտա՛ալ Վիլլատի չդբրլան՝ որ Զուիցերիայէն յատկապէս ձեզ համար բերուած է։ Ճաշակեցէք և տեսէք զի քաղցր է և բարի... չոքալան Վիլլարի։

Ու եթէ այս ամէնը ուտելէն վերջ բան չգտանաք ուտելու, իրարու... միս կ'երեքէք։

ՇԱՏԱԿԵՐ ԳԻՏՈՒՆ ՄԸ

×

ՄԵՆ ԽՕՍՔԵՐ ԿԱՄ ՊՈՇ ԽՕՍՔԵՐ

(Տեղիճ համեմաս)

—Ահա ա՛չխարհս մեծցուոր է և... դրամիս թղթէրին վրայ ելլողը յանցաւոր՞ է

—Կարթը կովէն կ'ելլայ և վարդապետները... հրմաչէն։

—Մարդը ընչաւոր է և քարը անշունչ(՝) (վերապահութեամբ)։

—Մարդ հարստանալու համար կամ Հապէշխան երթալու է և կամ... երբասաղէմի վանքը։

—Առաքելները ձկնորս էին և հիմակուան ձկնորսները Առաքել։

—Զարիք մը ընելու համար ալ կը հանեն՝ ու բարիք մը ընելու համար... մեր բալիճն։

—Ամուսնութեան մէջ երջանկութիւն փնտռողը... Գ. Մալխասի յօդուածներուն մէջ esprit փնտռողին կը նմանի։

ԵԶՈՎԲՈՍ ՄԸ

×

ՔՐՈՆԻԿ ԼՈՒՐԵՐ

— Թաղի մը Թաղ. Խորհուրդը որոշեց... իր որոշումները ասկէ վերջ յօդոդ օրը ըրել... գարնան առթիւ։

— Տ. Տ. Վրդ. համեղաճակակ քարոզով մը, որ միայն կիներուն յատուկ էր, բացատրեց թէ կինը ի՞նչպէս ստեղծուած էր, թէ մենք քանի կին գրող ունինք և թէ կիները ի՞նչ օգտակարութիւն ունին մարդուն... ննջասենեակէն դուրս։ Քարոզէն վերջ Տ. Տ. Վրդ. քիչ մըն ալ ինքզինքը գովեց և փառք յաւիտանս յաւիտենից։ Ամէն։

— Դասատուական Խորհուրդը որոշեց ասկից վերջ... առն և կնոջ միջեւ մտնել... հաշտեցնելու համար։ Խորհուրդը ի մէջ այլոց դատապարտեց Տիկին Քրիստոսեանը, ամիսը 300 ղրշ. վճարել իր էրկանը, որ վկայեալ ուսուցիչ մըն է և պաշտօն կը փնտռէ չորս ամիսէ ի վեր։

— Ե. Փաբու Թագին քահանան որ... (Այս անգամ ոչչափ յօդորդ թիւով ասելի մասնաման տեղեկութիւններ պիտի հաղորդենք այդ քահանային մասին)

×

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԻՒԼ ՎԷՌՆ

Մարդը մեռաւ։

Երանի՞ իրեն։

Մեռաւած իր հոգին լուսաւորէ, որովհետեւ երթալիք տեղը չատ հեռու է և ճամբան խնդրութեան համար կազ չեն վառեր։

Տէրը իր հեռը ըլլայ։

Խեղճ մարդ։

Աղէկ մարդ էր։

Անօթի եղած տանն... կը ճաշէ եղեր։

Մեծ մարդ...

Գիր կը գրէ եղեր... և չգրած տանը, Ֆհ... անպտճառ կը քնանայ եղեր։

Աւաղ...

Եղուկ...

Ո՛հ, փիլ Վէռն, այո՛, մեծ փիլ Վէռնը, վիպագիր փիլը, ոչխարհս ծանօթ Վէռնը մեռաւ...

— Երկրիս կեդրոնին ութը մաս և 5½ ոտք մեռցած մէկ կէսկն Սբբ Սէմբրսն փէռլէթ կը հեռագրէ թէ... Հէլիքսով կ'երթան կոր։

Երթան բարո՛վ։

Տէր պապ մը կը հարցնէ թէ Տէր ուղղեսին դրամը վճարո՞ւած են։

—Երկու տեսակ մահ պատահած է անցեալ օր Լանտանի մէջ։ Երկու սիրահարներ մէկը նստած և միւսը ոտքի վրայ... մեռած են։ Այս երկու մեծ դէպքերը քանդակուեցան Լանտանի միւղէնին... քովի տունը նստող երկու աղջիկներու սրտին մէջ։

×

ԿԷՍ... ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

(Ականջովս լսած)

ՄՈՒՐՏԷՆ.— Զուակերը ծառը ելլալ սկսան։

ԲԱՐԻՋ.— Մարդ մարդու քանանայ, մարդ մարդու սատանայ։

ԲՈՒՐԻՋ.— Փիլ...

ԼՈՆՏՈՆ.—... Վէռն...

ՊԷՐԼԻՆ.—... Մեռ...

ՀՌՈՄ.—... Աւ...

ՎԻԵՆՆԱ.—Կը մեռնիկոր, մեռաւ...

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— (Կուլան)։

×

Սամսոնի մէջ խաչակցութեան միակ նիւթը ա՛չ Ճաքանն է, ոչ ալ մեր գրական քիւրան, այլ միմիայն վարժարանին Տնօրէնը, որ կ'երեւի թէ Սամսոնի մէջ չատ սիրուած դէմք մըն է և որուն բառարանին մէջ հայհոյանքներու բաժինը չատ մեծ է, — կ'ըսեն։

Ասոր հետ մէկտեղ Բիւրակնի յօդուածներէն ուելի բարոյալից ոչնչ, եթէ կ'արժէ հաւասալ ինծի պատմուածին, որ մը քանի մը օրիորդի հետ Թատրոն կուգայ և թեմի վրայ սիրային տեսարանի մը ներկայացման միջոցին, քալի աղջիկներուն դառնալով,

—Բա՛, կ'ըսէ, գա՛ւէք մի՝ նայիք, ամօթ է, անդին դարձէք։

Ու Օրիորդները՝ սիրային տեսարանը տեսնելու արբաղծութիւնը չգործելու համար ալ ոնին կը խոնարհեցնեն, ասելով համարելով թերեւս դիտել բան մը, զոր իրենք ամէն օր կրնան ներկայացնել իրականապէս։

Տեսա՞ք մի վաքտապեռ. ո՛հ, ա՛հ՝ մեզի ասա՛նկ վարժապետներ պէտք են։

Սամսոնցիին կը կարծէ թէ գրագէտները տարօրինակ մարդեր կ'ըլլան, և յանախ ասեայ անանկներ, որոնք մեծ հետաքրքրութեամբ հարցուցին ինծի թէ Պարամանանը կարճահասակ է, Ենովք Արմէնին աչքերը ինչ գոյն են, Բասիլը ինչչ պիչիմ մարդ է։ Թերեւս կը ապատէին որ յայտարարեմ թէ Ենովքը երկու բերան ունի, Զիթէ Սարաքը երկու քիթ, Տօմինգն մէկ ականջ, և զգացի որ մարդիկը քիչ մը յուսախաբ եղան, երբ քոչան քոչան յայտնուեցան Թիւններ չորի իրենց։

—Այլվազեանը կը ճանչնա՞ք, հարցուց օր մը մէկը։

—Ա՛յ՝, պատասխանեցի։

Մարգը ապէնցաւ, զամմացաւ, հիացաւ։ սաստկացաւ, և այն օրէն ասկէ ամէն օր ինծի, մէյմէկ սուրճ հրամցուց։ որովհետեւ Այվազեանը կը ճանչնայի։

(Այս հաշիւով հիմա բոլորովին քանակութեամբ սուրճ պարտական եմ Այվազեանին։)

* * *

Հիմա բոլոր այս բանարանքներէս ետքը. ա՛վ սիրելի բարեկամներս Սամսոնի,

—Ներողութի՛ւն...

Որովհետեւ այս բառը օնաոի յատկութիւնը ունի. ամէն ինչ կը սրբէ կը մաքրէ։

Ներեցէ՛ք գրածներս՝ եթէ այս Մեծ Պանքի սուրբ օրերուն՝ կ'ուզէք հետեւիլ Աւետարանի վեսմ պատուէրին, իսկ եթէ չեր ուզեր, պէտք է գիտնաք թէ բանարանքներս դեռ ամբողջովին չեմ աւարտած և դեռ կրնամ չարունակել։

ԿԱՎՌՈՇ

ԱՐՍՈՐԵԱՑ ՄՏԱՆԴՈՒՄՆԵՐ

Առաջնորդներ, Առաջնորդարանները եւ քահանաները. տեսուչները, ուսուցիչները, տնտեսները։

Մենք ասկէ առաջ կարծեմ բաց էինք թէ պէտք է ամուսնացնել ամուրի կղերը։

Ասկեայ Պօղոս առաքեալն ալ բաց է ասկէ 1500 տարի առաջ և վերջէն 1905ին հաստատուած է «Վչտակիր Բանանայ»էն։

Այս անգամ տարաբերանք դարձեալ կրկնել թէ վարդապետները պէտք է ամուսնանան, ընտանեկան բրդի մը կազմեն, զաւակներ ունենան... եթէ կրնան։

Թէ ինչո՞ւ համար պէտք է ամուսնանան, ասիկայ չա՛տ բարդ։ չա՛տ խորև չա՛տ ալ ընտոտ հարց մըն է, զոր լուծելու համար հոս երկար բարակ լուծաղկան դեղեր առնելու չպիտի յանձնարարենք. միայն պիտի խնդրենք մեր ընթերցողներէն որ ճամբայ ելլան Ռուսոթիս մեկնելու համար։

Երթաք բարով ուրիմն։

ԱՇԵՍԱՐ ՀԱԿԱՆ ՄԸ(՝)

(*) Որ ես չեմ։

×

ՊՐԻՍՊԱԿՆԵՐ

ՈՍԿԻՆ ԼՕՊԷՆ Է ՕՐՇՆԱԹ

Ի՞նչ սիրուն և ի՞նչ գործունեայ մարդիկ են սա քահանաները։

Երանելիները երթալով մէկ մէկ չատ քարի կոտրեր կ'ելլան կոր... չաքարը ուղղած ըլլալուն համար։

Օր նոր քահանայական չահատեսութեան մը լուրը նոր։

Մարիկ ըրէք սա՛ պզտիկ պատմութիւնը, գաղափար մը ունենալու համար քահանաներուն գործնական մարդիկ ըլլալուն վրայ։

Տանորմնէքէ մը վերջ, Տէրաերը, դուրս պիտի ելլայ, ասանիրուհին էրկանը բացակայութեանը՝ տարաւած է ինք տալու դրամը։ Ունեցածը ասկի է։ Դուրս կ'ելլայ և անկիւնի նպարավաճառին կը դիմէ ուրել տալու համար։ Ան ալ չունի։ Ան կը դառնայ և քաշուելով մը ուէրաէրին կ'առաջարկէ որ ոսկիին մնացորդը տայ։

—Ամենայն սիրով օրհնած, կը պատասխանէ ուէրաէրը և գրպանէն երեք մէկտիա հանելով կնոջը կուտայ։

—Բայց ասր հայր կ'առարկէ ասն տիրուհին իրաւամբ զարմացած, ուրը զրլ. եւս պիտի տաք, չէ՞։

—Չէ՞ օրհնած, չե՞ս գիտեր թէ լիրան 100էն կ'առնենք մենք... «օրհնութեան» վաճառականներս։

«Օրհնութեան» վաճառական հէ՞։

O bon Dieu !

ՕՐՀՆԵԱ՛Ն ՏԷՐ

×

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ

ՀԱՌՈՂՆԵՐԻՆԵՐԸ, Ի՞ՆՉ ԸՐԻՆ

«Նայէ Վրայէն»ի Մարս 15 թիւէն

Ճարոնցիները, պզտիկ մարդիկ էին, մեծ գործեր տեսան։

Կռիւի բռնուեցան Ռուսերէն հետ։

Միլա յաղթեցին։

Բարթ Արթուրի ծակը գոցեցին։

Բարթ Արթուրի ծակը գոցէլէն վերջ Բարթ Արթուրը գրաւեցին։

Հուն գեռ անցան։ Մուքէն մըտան և Թիլինկէն դուրս ելլալէ վերջ Խարպին մտնելու միտք ունին։

Ահա՛ ամբողջ պատմութիւնը Ռուսաստանի և ճարոնական պատերազմին։

×

ԳԻՏԱԿԱՆ

Ի՞ՆՉ ՈՒՏԵԼՈՒ Է

Հարցուցմ թէեւ, ըստ ինքեան ա՛չ այնքան լեցուկ, բայց այնպէս պարապ ալ չէ։

Երեւակայեցէք որ ասգին բաղ մանթիւն մը կայ քիրիսօսներու որոնք չեն գիտեր թէ ի՞նչ պիտի ուտեն և կը հարցնեն ասոր անոր թէ «ի՞նչ ուտելու» է։

Եղբարք սիրելիք, ի՞նչ որ գտաք կերէք, նոն իսկ եթէ ծեծ ալ ըլլայ։

Որովհետեւ շատ անգամ չարիքէն բարիք կը ծնի։

Ուրեմն Մեծ պահքին լուրիա կերէք։

Բարեկենդանին ի՞նչ կ'ուզէք ան կերէք։

Զատկին հաւկիթ կերէք։

Իրիկունները օդին հետ միտա կերէք։

ԱՐՍՈՐԵԱՑ ՄՏԱՆԴՈՒՄՆԵՐ

Առաջնորդներ, Առաջնորդարանները եւ քահանաները. տեսուչները, ուսուցիչները, տնտեսները։

Մենք ասկէ առաջ կարծեմ բաց էինք թէ պէտք է ամուսնացնել ամուրի կղերը։

Ասկեայ Պօղոս առաքեալն ալ բաց է ասկէ 1500 տարի առաջ և վերջէն 1905ին հաստատուած է «Վչտակիր Բանանայ»էն։

Այս անգամ տարաբերանք դարձեալ կրկնել թէ վարդապետները պէտք է ամուսնանան, ընտանեկան բրդի մը կազմեն, զաւակներ ունենան... եթէ կրնան։

Թէ ինչո՞ւ համար պէտք է ամուսնանան, ասիկայ չա՛տ բարդ։ չա՛տ խորև չա՛տ ալ ընտոտ հարց մըն է, զոր լուծելու համար հոս երկար բարակ լուծաղկան դեղեր առնելու չպիտի յանձնարարենք. միայն պիտի խնդրենք մեր ընթերցողներէն որ ճամբայ ելլան Ռուսոթիս մեկնելու համար։

Երթաք բարով ուրիմն։

ԱՇԵՍԱՐ ՀԱԿԱՆ ՄԸ(՝)

(*) Որ ես չեմ։

×

ՊՐԻՍՊԱԿՆԵՐ

ՈՍԿԻՆ ԼՕՊԷՆ Է ՕՐՇՆԱԹ

Ի՞նչ սիրուն և ի՞նչ գործունեայ մարդիկ են սա քահանաները։

Երանելիները երթալով մէկ մէկ չատ քարի կոտրեր կ'ելլան կոր... չաքարը ուղղած ըլլալուն համար։

Օր նոր քահանայական չահատեսութեան մը լուրը նոր։

Մարիկ ըրէք սա՛ պզտիկ պատմութիւնը, գաղափար մը ունենալու համար քահանաներուն գործնական մարդիկ ըլլալուն վրայ։

Տանորմնէքէ մը վերջ, Տէրաերը, դուրս պիտի ելլայ, ասանիրուհին էրկանը բացակայութեանը՝ տարաւած է ինք տալու դրամը։ Ունեցածը ասկի է։ Դուրս կ'ելլայ և անկիւնի նպարավաճառին կը դիմէ ուրել տալու համար։ Ան ալ չունի։ Ան կը դառնայ և քաշուելով մը ուէրաէրին կ'առաջարկէ որ ոսկիին մնացորդը տայ։

—Ամենայն սիրով օրհնած, կը պատասխանէ ուէրաէրը և գրպանէն երեք մէկտիա հանելով կնոջը կուտայ։

—Բայց ասր հայր կ'առարկէ ասն տիրուհին իրաւամբ զարմացած, ուրը զրլ. եւս պիտի տաք, չէ՞։

—Չէ՞ օրհնած, չե՞ս գիտեր թէ լիրան 100էն կ'առնենք մենք... «օրհնութեան» վաճառականներս։

«Օրհնութեան» վաճառական հէ՞։

O bon Dieu !

ՕՐՀՆԵԱ՛Ն ՏԷՐ

×

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ

ՀԱՌՈՂՆԵՐԻՆԵՐԸ, Ի՞ՆՉ ԸՐԻՆ

«Նայէ Վրայէն»ի Մարս 15 թիւէն

Ճարոնցիները, պզտիկ մարդիկ էին, մեծ գործեր տեսան։

Կռիւի բռնուեցան Ռուսերէն հետ։

Միլա յաղթեցին։

Բարթ Արթուրի ծակը գոցեցին։

Բարթ Արթուրի ծակը գոցէլէն վերջ Բարթ Արթուրը գրաւեցին։

Հուն գեռ անցան։ Մուքէն մըտան և Թիլինկէն դուրս ելլալէ վերջ Խարպին մտնելու միտք ունին։

Ահա՛ ամբողջ պատմութիւնը Ռուսաստանի և ճարոնական պատերազմին։

×

ԳԻՏԱԿԱՆ

Ի՞ՆՉ ՈՒՏԵԼՈՒ Է

Հարցուցմ թէեւ, ըստ ինքեան ա՛չ այնքան լեցուկ, բայց այնպէս պարապ ալ չէ։

Երեւակայեցէք որ ասգին բաղ մանթիւն մը կայ քիրիսօսներու որոնք չեն գիտեր թէ ի՞նչ պիտի ուտեն և կը հարցնեն ասոր անոր թէ «ի՞նչ ուտելու» է։

Եղբարք սիրելիք, ի՞նչ որ գտաք կերէք, նոն իսկ եթէ ծեծ ալ ըլլայ։

Որովհետեւ շատ անգամ չարիքէն բարիք կը ծնի։

Ուրեմն Մեծ պահքին լուրիա կերէք։

Բարեկենդանին ի՞նչ կ'ուզէք ան կերէք։

Զատկին հաւկիթ կերէք։

Իրիկունները օդին հետ միտա կերէք։

Սամսոնցի՞ն ա՛նչափ կենցաղագէտ է որ կոչիկը կուտայ, բայց քաղաքավարութիւնը մէկուն չի տար։

—Սուրճ մը չէ՞ք առներ, ըսին անգամ մը այս տղերքը գրողին։

—Մէռա՛ւ, հիմա առի, պատասխանեց այս տղերքը գրողը։

—Հապա մըն ալ ինծի համար առէք։

—Չեմ կրնար, չնորհակալ եմ։

—Գեղի՞ ա՛ռ կ'ըսեմ կոր, չէ նէ հիմա «խաֆա»իդ...

—Աղէ՛կ, աղէ՛կ, կ'առնեմ... Մարգա՛ր ինծի տուրճ մը բեր։

Սամսոնցիին համար «միւսիւ»ն նախատական մակդիր մըն է, այս պատճառաւ պարոն «լուսթրօճի»ս փողոցին անցած առենս կը պտտար հոնտեղ։

—Նը, Թալաթա՛ն, եկու կոչիկներդդ ներկեմ։

Եւ որպէսզի չելլար «խաֆա»իս բան մը իլեցնել, կը հնազանդէի սիրելի «լուսթրօճի» բարեկամիս հրամանին։

Զամ գիտեր թէ Թաքերական նուրբ ճաշակը Սամսոնցի՞ն ելած է, թէ Սամսոնցի՞ն՝ Թաքերական նուրբ ճաշակէն, ա՛նչափ հասկցող է Սամսոնցին։ Իրեն համար Թաքերախաղ ըսածդ քիչէն քիչ տասը վարագոյր մը ըլլալու է, եաւէն ալ երկու զուլպա մը խաղցուելու է, որպէսզի տրուած դրամը արժէ։ Եթէ ներկայացումը ժամը գիշերուան 8ին աւարտի, Սամսոնցիին Թաքերական նուրբ ճաշակը դժգոհ կը մնայ։

«Ճաքանցիներուն համար կ'ըսեն թէ երբ Թաքրան երթան, քսանչորս ժամ կը նստին։ չեմ գիտեր թէ արդեօք Թաքերական նուրբ ճաշակն ալ Մայրագոյն Արեւելքէն գաղթած է։

Իրիկուն մը Սամսոնցի տիկին մը սա՛պկա կը տրանկար։

—Ասկէ առաջ երբ խաւմբ մը գար, խաղին ասենը «ֆրանբրա», գդումի կուտ և այլն կը ծախէին. դուք ե՞ք և այդ բանը վերցուցիք. ժողովուրդ ասկէ չատ դժգոհ է և անոր համար Թաքրան չի գար կոր։

Իրաւունք տուի յարգելի տիկնին։

Ինչ կրնաս ըսել հոգիս, ո՛րչափ մարդիկ, ա՛նչափ ճաշակ. կ'երեւի թէ այս տեղի Թաքերասէրներն ալ՝ Թաքրան ուշանալու համար չէ՛ որ Թաքրան կ'երթան, այլ պիսակալաճառէն դուսմի կուտ գնելու համար։

Օր մը վիս ճաշի հրաւիրեցին. ախորժակս չգգալու համար կէսօրին բան մը չկերայ, ամբողջ օրը խիստ ծամ մը բռնեցի և իրիկուան ժամը տասներկուքին քաղցէս ուղղեցի հրաւիրուած տունս։ Սակայն կ'երեւի թէ մարդիկը զիս հրաւիրած ըլլալուն համար զղջացած՝ ժամը տասնըմէկին ճաշերնին ըրեր են, և ես ի զո՛ւր մինչեւ առտու սպասեցի երանելի ճային։

Նախաճաշին պանիր կերէք և ամէն ապտա՛ալ Վիլլատի չդբրլան՝ որ Զուիցերիայէն յատկապէս ձեզ համար բերուած է։ Ճաշակեցէք և տեսէք զի քաղցր է և բարի... չոքալան Վիլլարի։

Ու եթէ այս ամէնը ուտելէն վերջ բան չգտանաք ուտելու, իրարու... միս կ'երեքէք։

ՇԱՏԱԿԵՐ ԳԻՏՈՒՆ ՄԸ

×

ՄԵՆ ԽՕՍՔԵՐ ԿԱՄ ՊՈՇ ԽՕՍՔԵՐ

(Տեղիճ համեմաս)

—Ահա ա՛չխարհս մեծցուոր է և... դրամիս թղթէրին վրայ ելլողը յանցաւոր՞ է

—Կարթը կովէն կ'ելլայ և վարդապետները... հրմաչէն։

—Մարդը ընչաւոր է և քարը անշունչ(՝) (վերապահութեամբ)։

—Մարդ հարստանալու համար կամ Հապէշխան երթալու է և կամ... երբասաղէմի վանքը։

—Առաքելները ձկնորս էին և հիմակուան ձկնորսները Առաքել։

—Զարիք մը ընելու համար ալ կը հանեն՝ ու բարիք մը ընելու համար... մեր բալիճն։

—Ամուսնութեան մէջ երջանկութիւն փնտռողը... Գ. Մալխասի յօդուածներուն մէջ esprit փնտռողին կը նմանի։

ԵԶՈՎԲՈՍ ՄԸ

×

ՔՐՈՆԻԿ ԼՈՒՐԵՐ

— Թաղի մը Թաղ. Խորհուրդը որոշեց... իր որոշումները ասկէ վերջ յօդոդ օրը ըրել... գարնան առթիւ։

— Տ. Տ. Վրդ. համեղաճակակ քարոզով մը, որ միայն կիներուն յատուկ էր, բացատրեց թէ կինը ի՞նչպէս ստեղծուած էր, թէ մենք քանի կին գրող ունինք և թէ կիները ի՞նչ օգտակարութիւն ունին մարդուն... ննջասենեակէն դուրս։ Քարոզէն վերջ Տ. Տ. Վրդ. քիչ մըն ալ ինքզինքը գովեց և փառք յաւիտանս յաւիտենից։ Ամէն։

— Դասատուական Խորհուրդը որոշեց ասկից վերջ... առն և կնոջ միջեւ մտնել... հաշտեցնելու համար։ Խորհուրդը ի մէջ այլոց դատապարտեց Տիկին Քրիստոսեանը, ամիսը 300 ղրշ. վճարել իր էրկանը, որ վկայեալ ուսուցիչ մըն է և պաշտօն կը փնտռէ չորս ամիսէ ի վեր։

— Ե. Փաբու Թագին քահանան որ... (Այս անգամ ոչչափ յօդորդ թիւով ասելի մասնաման տեղեկութիւններ պիտի հաղորդենք այդ քահան